

DELO življenje

št. 1

ZAJEC ALFONZ
LOŠKA C. 56

4226 ŽIRI

Poštnina plačana pri pošti
4226 Žiri**20 let dela v obratu Rovte**

Začelo se je 10. marca 1980. Priprave na začetek proizvodnje je vodil tedanji vodja proizvodnje Jakob Bogataj. Tedaj je za stroj v obrat v Rovtah sedlo sedem delavk. Vodja traku je bila Ljudmila Guzelj, ki je v Rovte prihajala iz Žirov. Že v marcu sta prišli še dve delavki. Aprila je delo nastopila ena delavka, v obrat pa je prišla Antonija Poljanšek, ki se je prav tako vozila iz Žirov in postala vodja traku. Maja se je obrat povečal kar za sedem delavk, junija je prišla še ena. V juniju so že ugotovili, da gre za zares in Rovte so dobile tudi vodjo obrata. To je bil Anton Mlinar.

Resno so poprijeli za delo. Po treh mesecih so se že lahko pohvalili z napredkom. Marca so sešili 1200 parov, aprila pa že 3.500. Maja so pričeli z delom v dveh izmenah, število zašitih čevljev za po smučanju pa je preseгло količino 5200 parov.

Obrat se je širil. Prihajale so nove delavke in konec leta 1982 je bilo zaposlenih že štirideset delavk. Toda tudi to še ni bilo dovolj. Največ za-

poslenih je bilo leta 1989 in 1990, ko je v obratu delalo kar 65 delavk. Tedaj je bil vodja obrata Vinko Podobnik.

Prostori so bili pretesni. Delo v Rovtah poteka v dveh etažah. Ves material in tudi ostalo je bilo potrebno znositi v zgornje prostore. Bili so brez dvigala. Tudi to težavo so premostili. Zgradbo so prenovili. Neko-liko so dozidali, naredili dvigalo.

Najprej so v obratu izdelovali zgornje dele za smučarsko obutev, potem pa so prešli na modne čevlje.

Sedaj je v obratu zaposlenih 48 delavcev. Da moramo govoriti v moškem spolu je kriv mehanik, ki je edini moški v obratu. Zanimivo, da so med zaposlenimi še vedno vse delavke, ki so prvi dan pričele z delom v obratu. Manjkajo le tri, ki so se upokojile. Vsako leto pride tudi kakšna nova delovna moč. Tudi v lanskem letu sta se zaposlili dve novi delavki. Vodja obrata je Majda Pek, ki je kot po tradiciji vodij prav tako iz Žirov in se vsak dan vozi v Rovte.

J.K.

**Brez muje se še čevlji
ne obuže;
brez čevljarja pa
se čevlji težko naredi.**

Večina letošnjih osmošolcev se je že odločila, kje se bodo šolali po končani osnovni šoli. Tudi razpis za vpis v srednje šole je bil objavljen. In med možnostmi ni izobraževanja za čevljarstvo poklice. Toda kako naj Alpina izdeluje čevlje, če za to nima ustreznih delavcev. Trenutno je zaposlenih z različnimi stopnjami čevljarstva izobrazbe še precej. Rabili pa bomo nove, še bolj usposobljene delavce, ki se bodo spoznali na obutev, njene zakonitosti, in seveda, ki bodo poznali tudi sodobne pristope.

In prav zato se Alpina trudi, da bi se zopet uvedle šole, ki bi usposabljalale za te poklice. Pogovori potekajo na raznih državnih organih, ki dajejo bolj ali manj spodbudne obljube. A tudi če država obljubi, da bo program usposabljanja razpisala, iz tega ne bo nič, če ne bo učencev.

Zadnje čase se je zaradi različnih težav v čevljarstvu industriji med mladimi kar nekako ustalilo mnenje, da čevljarstvo poklic nima prave prihodnosti.

Toda strokovnjaki pravijo, da je prav v tej panogi še mnogo rezerv.

Klasičen način izdelave čevljev bo počasi izginil, potrebovali pa bomo strokovnjake z drugačnimi znanji. Vedno bolj se tudi tu uveljavlja računalniška tehnologija. Vse to pa bomo lahko dosegali le, če bomo imeli prave usposobljene ljudi.

In zato Alpina ponuja možnost in izziv mladim, ki imajo veselje do šolanja in novosti. Alpina je pripravljena nuditi štipendije in zaposlitev mladim, ki bi se odločili za čevljarstvo poklic. Torej, mladi, če še ne veste, ali če zadržano ne veste, kaj bi radi postali: mogoče pa boste spoznali, da tudi čevljarstvo poklic ni tako slab kot se včasih sliši.

Jožica Kacin

Sedaj vemo kdo smo, kaj smo in kam gremo – sprejeta strategija razvoja

Nadzorni svet Alpine je na svoji prvi seji z nekaj dopolnili sprejel strategijo razvoja proizvodnih in prodajnih programov Alpine do leta 2005. Tak dokument je za slehernega delavca Alpine pomemben. Strokovnjaki za strateško načrtovanje celo pravijo, da je pogoj za uspešno uresničitev katerekoli strategije, da jo vsi udeleženci dobro poznajo, da se z njo izenačijo, jo vzamejo za svojo. Moja velika želja je, da bi bilo tako tudi z našo, pravkar sprejeto strategijo.

»Strategija« pomeni postopke in načine za doseg določenih ciljev. Za določitev le-teh smo morali najprej opredeliti vizijo Alpine ali po domače rečeno določiti: »Kdo smo, kaj smo, kam gremo,« oziroma povedati temeljne predstave o podjetju. Učinkovita vizija mora biti izražena kratko; najbolje je v enem stavku. Odločili smo se za:

»Alpina smo razvojno usmerjena družba za proizvodnjo in prodajo obutve«

Teža stavka je na besedi »razvojno usmerjena« družba. Ne bomo se pehali za večje število izdelanih parov (mimo grede, število parov že leta nazaj pada). Važna je dodana vrednost in ne skupna realizirana vrednost. Teža bo na inovativnosti, na razvoju, na prodajanju znanja. Ne bomo se ukvarjali s čimerkoli: smo specialisti za obutve. Tudi naša orodjarna bo razvojno usmerjena, specializirana za podporo proizvodnji obutve. Naši kadrovske potenciali v kraju so omejeni, (naravno zmanjšanje števila zaposlenih v Alpini letno je okrog 50), zato bomo iskali potrebne zmogljivosti s kooperacijo. Naša razvojna usmerjenost velja tudi za področje prodaje obutve.

Z malo več stavki lahko iz vizije opišemo smotre in cilje Alpine, ki bodo v naslednjem:

»Biti največji slovenski proizvajalec in prodajalec čevljev na drobno; postati mednarodno poznano in spoštovano podjetje in blagovna

znamka; postati proizvodna in distribucijska zveza med bivšo Jugoslavijo ter zahodno in srednjo Evropo; imeti osrednjo vlogo pri prestrukturiranju slovenske obutvene industrije; biti vodilni v panogi tako v proizvodnji kot z uvajanjem novih tehnik prodajanja in nenehnim prizadevanjem za višjo učinkovitost (kakovost, dobiček).«

Strategijo nadaljujemo z opredelitvijo točno določenih ciljev do leta 2005. Le-ti so razdeljeni na naše poznane programe: športnega, modnega in maloprodajnega.

Športni program:

- Tekaški čevlji: obdržati 23% svetovni delež in tehnološko vodstvo.

- Treking: povečati skupno prodajo za višjo stopnjo kot je stopnja rasti trga (Alpina mora presežati rast trga za 2 odstotni točki, to je na primer 4%, kjer je rast 2%).

- Smučarski čevlji: maksimirati denarni tok z zadržanjem obstoječega nivoja prodaje; razviti nov proizvod ali pa dokončno opustiti program.

- Rolerji: maksimirati denarni tok in opustiti program.

Modni program:

- Brizgana obutve: maksimirati denarni tok s polno uporabo zmogljivosti in višjo dodano vrednostjo; razviti nove podplate.

- Ženski čevlji: doseči 3% letno rast pri količini in isto realno rast pri pokritju.

- Moški čevlji: v državah, kjer imamo lastno maloprodajno mrežo, utrditi sloves proizvajalca kakovostne moške obutve; doseči letno 3% količinsko rast ob isti realni rasti pokritja.

Maloprodaja:

- Slovenija: doseči 10% tržni delež.

- Bivša Jugoslavija: pridobiti pomembno vlogo in 5% tržni delež v vsaki od bivših jugoslovanskih republik.

- Srednja Evropa: razširiti maloprodajno mrežo na Madžarsko, Poljsko, Češko in Slovaško.

Prva seja novo izvoljenega nadzornega sveta v decembru 1999

Nič kaj skromno, mar ne? Tako je tudi prav. Cilji morajo biti en palec pred nosom, sicer niso cilji. Ker je pa cilje lahko postaviti, težje pa kasneje uresničiti, smo v nadaljevanju strategije po posameznih sklopih za vsakega od programov podrobno navedli tudi kratkoročne in srednjeročne ukrepe in izmerljive cilje ločeno po letih (za leto 2000, 2001 in skupaj do 2005). V dodatku k strategiji je pisno in s podatki v tabelah pokazano, kako bomo cilje po posameznih izvoznih trgih tudi uresničevali.

Na priporočilo nadzornega sveta bo ta del še dopolnjen in bo v enaki obliki kot kratkoročni in srednjeročni ukrepi priloga strategiji.

Sedaj torej lahko rečemo, da vemo kam gremo. In ne le rečemo; napisano imamo črno na belem. Za vse nas. Da bi jih prevzeli za svoje in jih z veseljem uresničevali. In seveda tudi zato, da bo nadzorni svet lahko uspešneje opravljal svojo funkcijo nadzora.

Mag. Martin Kopač

Leto 1999 zaključili z dobičkom

1999 je bilo leto sprememb, velikih prizadevanj, dokazovanja in danes že lahko rečemo tudi napredka.

Spremembe so bile predvsem posledica velikih dogodkov, kot na primer: uspešno zaključen projekt dolžniškega financiranja in dokapitalizacije s strani evropske banke, likvidacija družbe A&E Sportartikel Handels GmbH v Nemčiji, uveljavitev nove organizacijske sheme, odprtje največje Alpinine prodajalne v Sloveniji, uvedba EURA, in

nenazadnje, uvedba nove devizne zakonodaje in davka na dodano vrednost.

Leto 1999 kot leto dokazovanja in velikih prizadevanj zato, ker je bilo potrebno predvsem partnerjem izven podjetja pa tudi samim sebi dokazati, da so bili razlogi za izgubo v letu 1998 resnično odpravljeni ter pokazati, da Alpina ima ljudi, ki so jo znali utrditi in jo bodo znali, zmogli in hoteli preoblikovati tudi v uspešno podjetje.

In končno, 1999 je bilo tudi leto napredka, ki ga tokrat do-

kazujemo predvsem z računovodskimi podatki in finančnim položajem Alpine. Poslovno leto smo zaključili z dobičkom v višini dobrih 800.000 nemških mark ter tako dosegli 10 % večji dobiček kot smo ga načrtovali. Zadolženost konec leta 1999 je bila relativno, v primerjavi z ravno iz leta 1998, nižja za dobrih 2 mio nemških mark in je znašala 12,9 mio nemških mark. Bilančna vsota se je povečala za 5%, tako da je na dan 31.12.1999 znašala 6,796 milijarde tolarjev. Struktura sredstev je, razen manjših razlik med razmerjem zalog in kratkoročnih terjatev iz poslovanja, povsem nespremenjena, v strukturi obveznosti do virov sredstev pa sta se na račun manjšega obsega kratkoročnih posojil, povečala deleža kapitala in dolgoročnih posojil.

Poslovno leto 1999 pogledamo še skozi nekatere druge številke. Izdelali smo 1.591.654 parov obutve, od tega 165.160 pri kooperantih. V strukturi proizvodnje športna obutev predstavlja 32%, modna pa 68% vseh proizvedenih parov. Proizvedene količine so bile v letu 1999 za 5% manjše od načrtovanih in za ravno toliko manjše od proizvedenih v letu 1998. Proizvodnja športne obutve se je v primerjavi z letom 1998 povečala za 5% in v celoti dosegla tudi letni načrt, medtem ko je bila proizvodnja modne obutve tako od načrta kot od dosežene ravni v letu 1998 nižja za 10%. Na športnem programu je največji porast količin pri smučarskih čevljih in tekaški obutvi, na modnem programu pa je največji padec količin pri brizgani obutvi (od 379.696 parov v letu 1998 na 289.920 parov v letu 1999).

Norma je bila presežena za 5%. Glede na leto 1998 je bilo v letu 1999 opravljenih za slab odstotek več norma ur. V oddelkih Alpine je bilo izdelanih 8.382 parov škart obutve, kar

predstavlja 0,60% celotne proizvedene količine.

Prodanih je bilo 1.610.130 parov obutve izdelane v Alpini, 84% smo izvozili, preostalo pa prodali na domačem trgu. Parovno je bila prodaja nižja za 2% v primerjavi z letom 1998 in za 6% v primerjavi z načrtom za leto 1999. Poleg obutve izdelane v Alpini, je bilo na domačem trgu prodano tudi 333.545 parov dokupljene obutve.

Prodane količine so, skupaj z nekaterimi drugimi prihodki iz poslovanja, prinesle 7,524 milijarde tolarjev skupnih prihodkov iz poslovanja. Slednji so bili za 8% višji kot v letu 1998. Za približno enak odstotek so bili višji tudi stroški iz poslovanja. Iz strukture izkaza uspeha sta razvidna tudi relativno ugoden učinek tečajnih razlik in nižji odhodki iz naslova obresti.

Število zaposlenih se je v letu 1999 zmanjšalo za 52 delavcev, tako da nas je bilo vseh skupaj ob koncu leta 1.169. Povprečna mesečna neto plača je znašala 80.557 SIT in je bila za 11% višja od primerljive v letu 1998.

Za investicije smo namenili okroglo 256 milijonov SIT. Več kot polovico omenjenih sredstev smo porabili za nakup strojne opreme za potrebe uvajanja novih tehnologij in prenovo prodajaln.

Veseli smo, ker lahko ugotovimo, da je za nami uspešno leto. Rezultat naj bo popotnica za še večji trud in voljo v letu 2000, ne more pa biti razlog za prepričanje, da se bo v naslednjem letu kar sam po sebi tudi ponovil ali celo povečal. Načrt za leto 2000 je bil že sprejet. Storit moramo vse, da ga dosežemo in dokažemo, da pozitivni rezultat v letu 1999 ni bil le splet pozitivnih okoliščin, temveč da je predstavljal predvsem začetek neke kontinuirane stabilnosti.

Mateja Debeljak

Leto 2000 v tehničnem sektorju: nadaljevanje začetega, povečanje učinkovitosti

Že kar navada je, da me urednik tovarniškega glasila ob koncu starega ali v začetku novega leta pobara za članek na temo plan proizvodnje. Čeprav uprava in poslovodni svet pripravita plan za naslednje leto že v začetku meseca decembra, je pisanje na to temo zmeraj kar precejšen napor. Vedno sem kolebal ali naj bo to strogo številčni ali pa se problematike lotim bolj opisno. Ponavadi sem se odločal za slednje, saj so številke same po sebi suhoparne, so pa tudi redno objavljane v Informatorju. Druga težava ob razlagi plana je, ker ob sestavi obstaja cel kup neznank, ki bi na koncu znale celo spremeniti sliko.

Letos me je nekaj omenjenih zagat rešila kar urednica sama, saj me je za članek poprosila dokaj kasno. V zadnjih dneh februarja, ko je za nami že kar nekaj pomembnih dogodkov (sejmi Garda, ISPO, ocene in napovedi naročil, prva naročila za naslednjo sezono, ...), je prvo razveseljivo dejstvo, da so v številkah izražene količine proizvodnje, ki smo jih zapisali v plan za letošnje leto, realne. Proizvodne zmogljivosti so tako rekoč zapolnjene, natančneje, naročil je precej več kot lahko sami naredimo. Tako bo precejšen del obutve izdelane izven Alpine (kooperanti tako v Sloveniji, kot tudi v tujini).

Torej ni več glavno vprašanje KAJ bomo proizvajali, temveč KAKO bomo vse to naredili (kje, kdaj, s kakšnimi stroški), da bo tudi dejanski izid potrdil napovedi iz plana in da bodo z našimi izdelki zadovoljni tudi kupci.

Pri odgovorih na vprašanje KAKO bomo dosegli tako zadovoljstvo kupcev, kot tudi poslovno uspešnost, pa takoj naletimo na znane zakonitosti: kakovost izdelkov, spoštovanje dobavnih rokov in cena, ki je posledično tudi odraz stroškov našega poslovanja.

Poudarjam besedo »znane«, saj je dokaj dobro poslovanje Alpine v preteklosti (glede na konkurenco v primerljivem okolju) gotovo tudi rezultat načrtnega dela tudi pri reševanju teh vprašanj. So pa to področja, ki zahtevajo neprestane izboljšave in prilaganja.

Kakovost izdelkov

Ker je to tudi do neke mere izločilen dejavnik, mu bo v letošnjem letu posvečeno največ

časa in aktivnosti. O kakovosti izdelave naj bi bilo razprav čim manj, odpiramo pa reševanje problema, na katerega nas opozarjajo končni kupci. To je udobnost čevljev. Tudi rezultati testa naše obutve (Satra comfort index) govorijo, da se z udobnostjo modne in planinske obutve ne moremo pohvaliti. Da bomo stanje izboljšali, se bomo posvetili predvsem:

- izbiri materialov za posamezne vrste obutve,
- uporabi primernejših sestavnih delov (kapice, opetniki, notranjki...),
- spremenjeni konstrukciji oziroma izdelavi posameznih delov,
- oblažinjenu.

Zgoraj navedeno bo že upoštevano pri modelih za sezono jesen zima. Kljub vsemu se vračam na kakovost izdelave tako v domačih oddelkih kot pri kooperantih. Doma bomo posvečali več pozornosti usposabljanju zaposlenih in dodelavi sistema kontrole, nadzora in vodenja, pri kooperantih pa selekciji kooperantov in organizaciji sistema ustreznega nadzora (vključno s kadrovsko zasedbo).

Dobavni roki

Izkušnje zadnjih sezon kažejo, da se dobavni roki večine naročil zožijo na dokaj kratko obdobje. To pomeni večji obseg dela v določenih mesecih in vse bolj izražene t.i. mrtve sezone. Ker le-te ne sovpadajo z »normalnimi dopustniškimi« meseci, je problem spoštovanja dobavnih rokov še večji. Poleg povečane proizvodnje pri kooperantih bo ob konicah potrebno v posameznih oddelkih opraviti marsikatero naduro.

nadaljevanje na 4. strani

kako POSLUJEMO

Sklepi nadzornega sveta, sveta delavcev, uprave, mnenja lastnikov, menagerjev, delavcev, sindikata...

nadaljevanje s 3. strani

Drugi pojav, ki je povezan z izpolnjevanjem dobavnih rokov iz naše proizvodnje, je vedno krajši čas od naročila do zahtevane izdelave. To sicer ni samo težava proizvodnje, temveč celotne verige, vključujoč nabavo in prodajo. Trenutno je to še bolj opazno na modnem programu, kjer se tudi zaradi velikega števila različnih modelov poskuša zmanjšati tveganje in s t.i. ponaročanjem zagotoviti čim več modelov, ki se dobro prodajo in čim manj takih, po katerih kupci ne povprašujejo.

Da pa bi takemu načinu naročanja lahko sledili, je poleg pravočasne oskrbe z materiali, zelo pomembna organiziranost oddelkov, v smislu manjših, hitro prilagodljivih skupin – rinkov. V montažah modnega programa smo jih uvedli pred nekaj leti, v šivalnicah pa imamo tako organizirano delo v Gorenji vasi (delno) in v Rovtjah. Poleg usposabljanja zaposlenih v teh oddelkih, bo letos glavna naloga popolnitev z ustrezno strojno opremo.

Janko Rejc, tehnični direktor

Rinki lahko dosežejo ustrezne rezultate le s hitrim prilagajanjem, večjo učinkovitostjo, predvsem pa s hitrim pretokom izdelkov. Zahteva pa tak način dela več planske discipline. Za proizvodnjo mora biti na razpolago dovolj ustreznega materiala. Pojavlja se tudi problem izostankov zaposlenih (predvsem nenapovedani oziroma nepredvidljivi). Tudi strojne opreme je pri takem sistemu dela več kot na travkih. Podrobnejši pregled učinkovitosti rinkov v šivalnicah bo

izdelan v mesecu maju, trenutni rezultati pa že kažejo smiselnost dosedanjih reorganizacij.

Stroški

Pri obravnavanju stroškov proizvodnje so v prvem planu stroški dela (povezani s številom minut) in tako imenovani režijski stroški. Ker bomo po vsej verjetnosti izdelovali vedno bolj zahtevno obutev (za nezahtevno smo predragi že sedaj), se bomo povečevanju stroškov dela lahko izognili na dva načina:

- proizvodnja v deželah s cenejšo delovno silo,
- avtomatizacija proizvodnje.

Ker menimo, da je poslanstvo Alpine tudi ohranjanje delovnih mest, bomo zato uporabljali oba načina. Letos bomo v proizvodni proces v celoti vključili novo tehnologijo, ki smo jo kupili v lanskem letu. To je:

- paketa za modeliranje Crispin in Cimatron,
- rezalni materiala z vodnim curkom,
- šivalni avtomati.

Uvajanje teh, ne samo za naše okolje, novih načinov dela, zahteva nekaj časa. Pojavlja se cela vrsta težav, vendar sem prepričan, da je usmeritev prava. Leto 2000 pa je leto, ko bodo omenjene tehnologije vključene v redno delo.

Mnogo je bilo napovedi kaj vse se bo zgodilo v tem »okroglem« letu 2000. Za dokončno oceno bo vsekakor potrebno počakati do konca leta. Saj poznamo tisto: »Ne hvali dneva pred večerom«. Vendar pa glede na postavljen plan in dejanski razvoj dogodkov že lahko zaključimo, da bo s stališča proizvodnje leto 2000 leto, v katerem bomo že začete dejavnosti usmerjali v povečanje učinkovitosti tako finančno kot tudi v pogledu izboljševanja rezultatov Alpine.

Vse to bo zahtevalo še večje vključevanje vseh zaposlenih, večjo pripadnost podjetju in prilaganje nastalim razmeram.

Janko Rejc

Komercialni sektor z optimizmom in novimi načrti

V leto 2000 tudi v komercialnem sektorju stopamo z optimizmom in novimi načrti. Najpomembnejša naloga vseh zaposlenih v komerciali je zagotoviti tak izid, da bo omogočal preživetje in nadaljnji razvoj Alpine. V komerciali živimo od razlike med tem kar kupimo in kar prodamo.

Športni program

Nadaljuje se uspešna sanacija iz lanskega leta. Lani smo dosegli pozitiven rezultat, kar je glede na težak položaj več kot smo smeli pričakovati. Sprejeli smo tudi nekaj odločitev, ki naj bi se uresničile v letošnjem letu.

Ustavili smo razvoj rolerjev. Nekaj časa jih bomo sicer še prodajali na domačem trgu, sčasoma pa naj bi ta program opustili. Analize so namreč pokazale, da nimamo možnosti za uspešen boj na mednarodnem tržišču.

Okrepili pa bomo razvojne in prodajne aktivnosti na **treking** programu. V tem trenutku še zaostajamo za svetovnim nivojem. Nimamo prave in dovolj velike prodaje, tudi proizvodnja ima preveč težav s kakovostjo izdelkov, zaostajamo tudi v razvoju. Tržišče za prodajo te obutve je

Aleš Dolenc, komercialni direktor

veliko, tako da je priložnosti dovolj. Seveda ne smemo pozabiti na konkurenco, toda ta je na vseh področjih.

Tekaška obutev ostaja najbolj in najpomembnejši športni program. Naš cilj v tem letu je ostati vodilni svetovni proizvajalec tekaške obutve. V razvoju

pripravljamo nekaj novih zelo zanimivih projektov. Zmanjšali naj bi število modelov. Kljub temu pa nameravamo povečati prodajo v Nemčiji in na Finskem, kjer je naš delež še premajhen.

Z izdelavo **smučarskih čevljev** bomo nadaljevali še nekaj let. Kljub temu pa bomo počasi morali najti odgovor na vprašanje, kako bistveno povečati prodajo. Dejstvo je, da nam sedanjí obseg prodaje dolgoročno ne omogoča pozitivnega rezultata. V kolekciji smo zaostali za konkurenco, svetovni trg je nasičen. Imamo sicer nekaj dobrih rešitev, nekateri modeli so zelo zanimivi. Za bistveno povečanje prodaje pa bomo morali na trg prinesiti nekaj novega, izvirnega.

Del proizvodnje bo potrebno, tako na tekaškem kot na treking programu, prenesti v države, kjer je delovna sila cenejša. Le tako bomo lahko ohranili in izboljšali konkurenčnost.

Modni program

Zadnja leta smo soočeni s padcem prodaje na **brizganem programu**. Že lansko leto smo si zadali cilj najdi dodatna naročila za brigano obutev. Uspelo nam je

pridobiti zelo zahtevno naročilo za Clarks, ki bo zapolnil del zmogljivosti. V bodoče bomo iskali podobne rešitve. Povečali smo tudi razvojne aktivnosti, kjer so prvi uspehi že vidni. Zavedati pa se moramo, da bo rast prodaje postopna.

Na **lepljenem programu** smo bili lansko leto razočarani nad dosežki na domačem trgu. Vzrokov je bilo več; od nezadovoljstva s kakovostjo, do agresivne konkurence. Pojavili pa so se tudi dvomi o uspešnosti našega razvoja in pravilnega izbora modelov. Dejstvo je, da nas je konkurenca na tem področju prehitela in da moramo ukrepati. Za naslednjo jesen smo tako že posodobili kolekcijo, dodali nekaj novih grup, tako da bodo modeli modernejši.

Očitno pa imamo težave v začetni fazi razvoja modela. Manjkajo nam informacije in sodelovanje glede modnih novosti, katere so primerne za domači trg, kaj bo prinesla konkurenca itd. Tu moramo skupno z odgovornimi najti boljše rešitev in način, kako bomo pravočasno razvili prave modele. Pomembno je, da so modeli narejeni do sejmaj

Na sejmu ISPO v Münchenu

Pri tekaških čevljih smo predstavili nekaj novosti

V dneh od 6. 2. 2000 do 9. 2. 2000 je v Münchenu potekal ISPO, ki je največji sejem zimsko športne opreme na svetu. V petnajstih halah je razstavljalo svoje izdelke veliko proizvajalcev iz vsega sveta.

Med razstavljalci so bili tudi vsi naši največji konkurenti, tako da je bil sejem odlična priložnost za primerjavo med Alpininimi čevlji in čevlji drugih proizvajalcev.

Konkurenca

Opazili smo, da se število naših tekmecev povečuje, saj čevlje sedaj predstavljajo tudi proizvajalci smučarjev. Čevljev sicer ne izdelujejo sami, ampak to delo zanje opravijo čevljarji, ki obvladajo to področje. Kot kaže se bo tak način nadaljeval, saj smo tudi mi dobili ponudbe za izdelava

vo čevljev pod tujimi blagovnimi znamkami.

Letos so taki razstavljalci ponujali predvsem čevlje nižjega cenovnega razreda. Vidi pa se, da se že pripravljajo na izdelavo čevljev v višjih cenovnih razredih, s čimer bodo zelo povečali ponudbo na področju tekaških čevljev.

Opazili smo tudi, da proizvajalci ponujajo tekaško opremo v paketih. To pomeni, da skupaj prodajajo smuči, palice, vezi in čevlje. Zaradi tega je povezovanje med proizvajalci posameznih delov opreme vedno večje. Predvsem veliki proizvajalci kot so Salomon, Rossignol, Fischer itd., imajo zelo ugodne pakete. Čevlje izdelujejo v državah bivšega varšavskega pakta ali na Kitajskem, tako da je pritisk na ceno zelo velik in je zaradi tega proizvodnja čevljev v nižjih cenovnih

Tudi na sejmu se je pokazalo, da smo še vedno vodilni izdelovalci pri tekaški obutvi. Foto: Tone Pintar

grupah v Alpini (npr. NNN 101, NNN 120) že predraga.

Pri samih čevljih kakšnih posebnih novosti nismo opazili.

Nova modela v tekmovalni skupini je predstavil Rossignol. Čevlja imata predvsem lep izgled, po funkcionalnosti pa ne dosežeta naših ali Salomonovih. Nekaj novih modelov sta predstavila tudi Fischer in Salomon. Fischer je

predstavil nov tekmovalni čevljev in še dva modela za šport, Salomon pa je predstavil nov otroški čevljev. Preostala dva večja proizvajalca Sportfull in Alfa na sejmu nista predstavila nobene novosti. Videli smo še več manjših razstavljalcev, ki pa so prikazovali le čevlje nižjega cenovnega razreda.

nadaljevanje na 6. strani

v Gardi. To je namreč pogoj, da čevlje lahko uspešno ponudimo na druga svetovna tržišča. Tak način dela naj bi vodil k bolj poenoteni kolekciji in s tem manjšemu številu modelov.

Naslednji problem, ki ga bo v tem letu potrebno rešiti, je padanje prodaje v Nemčiji. Vzroki so tudi v zgoraj navedenem, vendar niso edini. Trenutno še nimamo prave rešitve, vendar jo moramo skupaj z našim distributerjem čimprej najti.

Domača prodaja

Nadaljuje se proces obnove prodajaln po zastavljenem načrtu.

Najpomembnejša novost v mreži je uvedba sistema ponaročanja. Osnovna ideja je v tem, da je nemogoče vnaprej predvideti, kateri od stotih modelov bo dobro prodajal, kateri pa ne. Tržišče je nepredvidljivo. Ob rednem naročilu tako vzamemo manjše količine obutve. Potem pazljivo spremljamo začetek prodaje in modele, po katerih kupci največ povprašujejo, ponovno naročimo. Skupno naročilo je s tem enako, le da se izdela več tiste obutve, ki jo trg potrebuje in želi kupovati. Tak način pa seve-

da zahteva budno spremljanje dogajanja na tržišču in takojšnje ukrepanje najprej prodaje, nato pa tudi nabave in proizvodnje. Naš cilj je, da je ponaročilo izdelano v štirih tednih od naročila. To je zahtevna naloga predvsem za nabavo in proizvodnjo.

V domači prodaji bo tudi večji poudarek na boljši razporeditvi blaga po prodajalnah, hitrejšemu prilagajanju ponudbe popraševanju, boljšemu obračunu starih zalog, tako v prodajalni kot tudi v skladišču. Da bo to delo res dosledno opravljeno, bomo ustanovili novo delovno mesto.

Prodajalne v tujini

Na Hrvaškem smo lansko leto uspešno zaključili. Glavna naloga v letošnjem letu bo, kljub težkim gospodarskim razmeram, rahlo povečati prodajo. Name ravamo obnoviti tudi nekaj prodajaln, v nekaterih trgovskih centrih pa odpreti nove. V ta namen smo že navezali stike z Mercatorjem, ki naj bi tako na Hrvaškem kot v Bosni in Hercegovini odprl svoje prodajne centre.

V Bosni in Hercegovini je za nami še eno težko leto. Kljub temu pa so rezultati nekaj boljši

kot v preteklosti. Poslovanje bomo prenesli na novo firmo Alpina BH, ki jo ustanavljamo.

Načrtujemo, da bomo odprli tudi več prodajaln na Madžarskem in Bolgariji. Ne gre za prodajalne v lasti Alpine, ampak za pogodben, franšizen odnos s partnerji. Alpina ponudi svoje blago, izkušnje v maloprodaji, prodajni koncept, enotno opremo, partner zagotovi čimboljšo lokacijo, organizira uvoz in v skladu z dogovori organizira in vodi delo v prodajalni. Gre za začetek pomembnega in dolgoročnega procesa širjenja naše maloprodaje. Dolgoročno bo namreč pomembna čim bolj neposredna povezava med proizvodnjo in maloprodajo. Pri tem nas finančno podpira tudi Ministrstvo za gospodarstvo.

Nabava

Pri nabavi pričakujemo pomoč angleške svetovalne hiše, ki ima na tem področju veliko izkušenj. Upamo, da bomo njihove nasvete lahko čimbolj koristno uporabili tudi v Alpini.

Uvedba ponaročanja od nabave zahteva dobro pripravo dela in zelo hitro ukrepanje. Za uspešen sistem ponaročanja se bodo

morali skrajšati nabavni roki. Materiale za ponaročanje naj bi prejeli prej kot v treh tednih. To bo vse prej kot lahko, toda ponaročanje je naša pomembna usmeritev in narediti moramo vse, da nam bo uspelo.

Uvoz in izvoz

Prva naloga je odprtje carinskega skladišča v Alpini. S tem bomo pocenili promet blaga, ki ga kupujemo v tujini, nato pa prodajamo v Sloveniji in drugod. Tako blago moramo sedaj skladiščiti v carinskem skladišču, kar pa povzroča velike stroške.

V letošnjem letu imamo za cilj postati tudi pooblaščen izvoznik. To pomeni veliko poenostavitve v carinskem postopku in s tem zmanjšanje stroškov. Seveda pa nov način poslovanja zahteva tudi veliko reda in natančnosti.

Ciljev in nalog v komercialnem sektorju je torej dovolj. Vedno pa ob tem moramo imeti pred očmi temeljni cilj Alpine – dobiček. Vse zgoraj naštetu ni samo sebi namen, ampak nam kaže le nekaj smeri, kako bo pot do dobička za spoznanje lažja.

Aleš Dolenc

nadaljevanje s 5. strani

Pri večini vidnejših proizvajalcev smo opazili, da so več truda posvetili čevljem v višjih cenovnih razredih (šport), kjer so tudi povečali število modelov. V nižjih cenovnih razredih so število modelov v glavnem zmanjšali.

Alpina

Predstavili smo celotno linijo tekaških čevljev, od tistih najcenejših pa do tekmovalnih.

Glede na to, kar smo videli, lahko rečemo, da še vedno ostajamo eden izmed vodilnih dveh proizvajalcev na področju čevljev za smučarski tek. Tako je bilo tudi mnenje obiskovalcev našega razstavnega prostora in naših največjih distributerjev.

Največja novost v Alpinini ponudbi je bil pri čevljih namenjenim rekreaciji. Tu smo predstavili tri nove modele. Po izgledu so ti modeli podobni našim tekmovalnim čevljem, le da so rekreativni

Robot – prikaz obremenitve tekaškega čevlja na določenih točkah. Foto: Tone Pintar

čevlji izdelani iz cenejših materialov in imajo mehkeše podplate. Narejeni so tudi v drugi barvni kombinaciji. Prvi odzivi kupcev na te modele so bili zelo pozitivni in vsi so bili mnenja, da smo s temi

čevlji izboljšali ponudbo in jo dvignili na višjo raven. Tako sledimo težnji po večanju števila modelov v višjem cenovnem razredu.

V tekmovalni skupini smo predstavili nov čevlj NNN 568.

Ima nov drugačen plastični opetnik in manšeto.

Predstavili smo tudi dva nova modela v touring grupi: NNN 228 in NNN 230 ter model NNN 248/238, ki je v bistvu izboljšan NNN 148/138.

Pri BC grupi smo ponudbo nekoliko zmanjšali, predstavili pa smo novi model BC 500, ki je bil dobro sprejet.

Za zaključek lahko ugotovimo, da Alpina s svojo ponudbo čevljev za smučarski tek ostaja med vodilnimi proizvajalci na tem delu trga. Če bomo tu tudi ostali, je odvisno predvsem od nas samih in od našega dela v prihodnje. Tekmovanje postaja vedno močnejše, predvsem je velik pritisk na cene, proizvajalcev pa je vedno več. Z našo ponudbo so kupci zadovoljni. Naša naloga pa je, da te čevlje še pravočasno in kvalitetno izdelamo.

Janez Novak

Pri smučarskih čevljih na sejmu ni bilo bistvenih novosti

Sejem športne opreme ISPO je prizorišče, kjer se na enem mestu predstavljajo vsi proizvajalci, ki nekaj veljajo v svetu športa. Kot proizvajalec športnih izdelkov, se na sejmu redno pojavlja tudi Alpina.

Če primerjamo Alpinine smučarske čevlje z izdelki ostalih proizvajalcev, lahko ugotovimo naslednje:

O smučarskem čevlju

Na sejmu je bilo predstavljeno več novih smučarskih čevljev. Vsi ti sodijo v višji cenovni razred, in sicer glede na značilnost, kot tudi glede na obliko in konstrukcijo čevlja. Novi čevlji temeljijo na že znanih zamislih – šala na preklap, manšeta, notranji čevlji, zaklopke. Ne prinašajo popolnoma novih pristopov, niti na področju oblike in konstrukcije, niti na področju tehnologije. Izjema je le proizvajalec Dalbello, ki ponuja povsem nov pristop nastavitve stranskega naklona smučarskega čevlja. Kako bo novost zaživila, bo odvisno predvsem od odziva na tržišču.

Novi čevlji so zanimivejših oblik. Isto velja tudi za vse sestavne dele, ki jih proizvajalci po funkciji in obliki razvijajo izključno za lastne čevlje. Vsi ali skoraj vsi proizvajalci uporabljajo lastne zaklopke; aluminijaste, kot tudi

plastične. Glede na proizvodne zmoglosti posameznih konkurenčnih proizvajalcev novi čevlji temeljijo na tehnologiji »dvojnega brizga«. Poleg Alpine le Dalbello in Head, kot proizvajalca smučarskih čevljev, edina še uporabljata običajno tehnologijo brizganja. Proizvajalec Dolomite simulira tehniko dvojnega brizga s pomočjo vstavljanja vložkov v orodje.

Vsi proizvajalci na novih izdelkih poudarjajo predvsem zunanji izgled ter funkcijo notranjih čevljev z uporabo kakovostnih materialov ter z ustreznim in prilagodljivim – »custom fit« – oblačenjem.

O Alpininem smučarskem čevlju

Konkurenca na trgu smučarskih čevljev je zelo močna. Program Alpininih smučarskih čevljev je v nezavidljivem položaju in treba je priznati, da zaostaja za konkurenčnimi proizvajalci. Modeli smučarskih čevljev Alpine se ne morejo primerjati s konkurenčnimi. Povsem primerljivi s konkurenco so naši smučarski čevlji iz nižjih cenovnih razredov. Vse novosti, s katerimi se istovetijo veliki proizvajalci, pa so običajno v višjih cenovnih kategorijah, kjer so izdelki zaradi višje cene lahko še bolj atraktivni. Naš delež v teh kate-

gorijah pa je zelo, zelo majhen. Zaradi tega so tudi vlaganja v razvoj dražjih smučarskih čevljev minimalna.

Proizvajalci, s katerimi se je Alpina v preteklosti lahko primerjala, prav tako niso vsako leto namenjali velikih sredstev za razvoj novih in dražjih smučarskih čevljev. Le-ti niso več aktivneje prisotni na trgu ali pa je njihova blagovna znamka postala sestavni del večjih blagovnih skupin v okviru združevanja proizvajalcev opreme za smučanje. Kot samostojna proizvajalca smučarskih čevljev se na svetovnem tržišču pojavljata le Alpina in Dalbello. Vsi ostali so bolj ali manj združeni

in na ta način tudi nastopajo – razvojno in marketinško.

Ob tem se zastavlja vprašanje, kako bo Alpina znala odgovoriti na nastale tržne razmere in zakonitosti. Vprašanje ni enostavno, vendar bi bilo potrebno zanj čimprej poiskati zadovoljiv odgovor.

Zaključek

Stalno vlaganje v razvoj novih izdelkov ob istočasnem strokovnem pristopu in organizirani uresničitvi idej znotraj Alpine je in bo tudi v bodoče osnovni pogoji za nadaljnje uspešno nastopanje na trgu oziroma za večji kakovostni preskok. Brez dobrega in predvsem strokovnega razvoja, ki pa ga Alpini včasih primanjkuje, ni mogoče razviti in narediti kakovostnih izdelkov. Na sejmu pa smo videli v glavnem le slednje.

Robert Križnar

Prikaz DH in XC modelov s smučkami. Foto: Tone Pintar

Razvojno raziskovalna skupina Alpina – lasten razvoj je za naš obstoj zelo pomemben

V Alpini se vedno bolj zavedamo, da je lasten razvoj za naš obstoj zelo pomemben. Pa ne samo razvoj, pač pa tudi raziskovalno delo na področju čevlarske industrije. Prav zaradi tega je bila v lanskem letu ustanovljena, ter na Ministrstvu za znanost in tehnologijo v evidenco raziskovalnih skupin vpisana Razvojno raziskovalna skupina Alpina. V njej je poleg dvanajstih delavcev Alpine iz različnih oddelkov še dr. Bojan Nemec z Inštituta Jožef Stefan.

Kot vodja te skupine sem se Alpini pridružil novembra lani.

Če primerjamo razvoj nekaterih proizvodov (npr. avtomobilov) v prejšnjem stoletju z razvojem čevljev, lahko hitro ugotovimo, da so se v stotih letih obnavala veliko manj spremenila. To pa pomeni, da je na tem področju še mnogo neodkrita ter mnogo prostora za raziskovanje in izboljšave. Velike firme, predvsem tiste, ki izdelujejo športno obutev, se tega že zavedajo in ogromno denarja vlagajo v raziskave in razvoj.

Tudi v Alpini smo že v preteklosti začeli razmišljati v tej smeri. Že pred ustanovitvijo razvojno raziskovalne skupine je Alpina uspešno sodelovala z inštitutom Jožef Stefan, vodilno slovensko raziskovalno ustanovo, po mojem prihodu pa se je to sodelovanje še močno okrepilo.

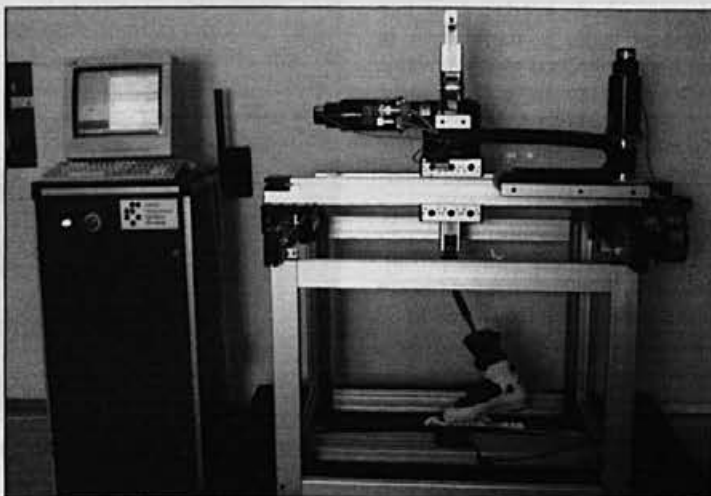
Sodelujemo predvsem z laboratorijem za robotiko, kjer nam je glavna pomoč dr. Bojan Nemec, po srcu navdušen smučar, tekač na smučeh in vsestranski športnik. Do sedaj je že bil izdelan robot za testiranje smučarskih čevljev. Trenutno pa intenzivno razvijamo nov robot za testiranje tekaških čevljev. Razmišljamo pa tudi o sodelovanju z Laboratorijem za biomehaniko s Fakultete za šport.

Po treh mesecih dela lahko pokažemo že kar nekaj rezultatov. Delo poteka po naslednjih projektih:

Aktivni čevlj (Active Boot)

Cilj tega projekta je izdelati čevlj, ki bo čim več vložene energije spremenil v delo, ali drugače povedano, čevlj, v katerem bodo energijske izgube minimalne. Rezultate teh raziskav bomo uporabili pri razvoju tekaških in trekking čevljev. Posebej je to pomembno za tekmovalne tekaške čevlje, kajti manjše energijske izgube v čevlju pomenijo boljši rezultat. Seveda je pa to pomembno tudi za rekreativce, kajti s takim čevljem se človek manj utruja.

Pri teh raziskavah si veliko pomagamo s 'high-tech' pripomočki.

Robot za testiranje tekaških in trekking čevljev.

Eden od teh je robot, katerega razvijamo v sodelovanju z Inštitutom Jožef Stefan. Robot ima umetno nogo, ki jo vstavimo v čevlj. Z njim lahko simuliramo hojo ali tekaški korak. Ena od lastnosti, zaradi katere uporabljamo robot je, da stroj lahko isti gib nešteto krat ponovi, zato lahko ugotovljamo, kako se pri popolnoma istem gibu obnašajo različni čevlji. Za testiranje tekaških čevljev k robotu dodamo smučko s posebnimi senzorji, s katerimi merimo prenos sil in

uporabljamo za primerjavo različnih tekaških čevljev.

Pri smučarskih tekih pa ne razmišljamo samo o tem, kako bi čevlj pripomogel k čim boljšemu rezultatu, pač pa tudi o tem, kako bi k temu pripomogla tudi vez. V zvezi s tem smo za pridobitev patenta prijavi tri izume, za katere verjamemo, da bodo pripomogli k lažjemu in hitrejšemu teku na smučeh.

Razmišljamo tudi o tem, da bi k sodelovanju v temu projektu po-

Tomas Globočnik opravlja meritve na snegu.

navorov (količine, ki meri vzrok za pospeševanje vrtenja ali sprememb oblike telesa) s čevlja na smučko.

Razvijamo tudi sistem za merjenje reakcijskih sil podlage za tekaški in smučarski čevlj. Sistem je sestavljen iz senzorjev, ki merijo pritiske med smučko in vezjo, ter mikroročunalnika, ki zajema podatke. Meritve je mogoče opravljati v realnih pogojih na snegu, rezultate pa

vabili podjetje Rottefella, ki proizvaja tekaške vezi, ter največji svetovni čevlarski inštitut Satra iz Velike Britanije.

Alpina Comfort Indeks

Velikokrat slišimo kritike, da je naša moderna obutev trda, neudobna... Drug problem, ki se pojavlja je, da je ena serija istega čevlja bolj udobna kot druga. Zgodi se tudi, da kak

čevlj 'zaide' v proizvodnjo, brez da bi se prej prepričali, če je sploh primeren za nošnjo. Vse te probleme bomo poskusili rešiti z Alpina Comfort Indeksom. To pomeni, da bomo na vsakem čevlju, preden bo šel v redno proizvodnjo, opravili vrsto testov. Čevlj bomo ocenili, če je sploh primeren. Tak indeks nam bo omogočal tudi sprotno kontrolo kvalitete proizvodnje. Tako bomo različne serije istih čevljev lahko ocenili in vse bodo morale ustrezati določenemu indeksu. S tem se bomo tudi izognili subjektivnim ocenam o udobju čevlja, kajti vsak čevlj bo imel točno določeno oceno, kako udoben je.

Tak sistem za oceno udobja čevljev v svetu že obstaja. Razvili so ga v čevlarskem inštitutu Satra. Na dvodnevem obisku pri njih sem se z njihovim sistemom zelo dobro seznanil. Njihov sistem ocenjevanja pa ima pomanjkljivost, da čevlj ocenjujejo za to specializirani ljudje. Čevlj obujejo, z njim hodijo na tekočem traku ter odgovarjajo na razna vprašanja v zvezi z udobjem. Posledica tega je, da so te ocene lahko zelo subjektivne.

V Satro smo poslali na testiranje dva para naših čevljev, moški trekking in ženski modni čevlj. Oba čevlja prav dobre ocene udobja zaradi preslabega oblažinjena notranjka nista dobila.

V Alpini bomo poskušali razviti podoben sistem ocenjevanja udobja, vendar bomo dodali še senzorska merjenja. Izdelali naj bi umetno nogo s senzorji pritiska, s katero bi dobili tudi kvantitativno oceno udobja čevlja.

Downhill 2000

Tisti, ki ste bili na sejmu ISPO v Munchnu, ste gotovo opazili, da naši smučarski čevlji zaostajajo za čevlji vodilnih proizvajalcev. Tega se dobro zavedamo, toda svetovni trg je tako zapolnjen, da bi bil s klasičnim čevljem preboj višje na lestvico zelo težak, skoraj neverjeten. Zato razvijamo popolnoma nov čevlj za smučanje, ki bi bil mnogo prijaznejši za nošnjo, saj bo hoja z njim lažja. To bo smučarski čevlj nove generacije. Če nam ga uspe narediti, bo potrebno veliko energije vložiti tudi v marketing, kajti iz izkušenj vemo, da na smučarskem področju novosti težko prodajo. Carving smučki so potrebovale deset let, da so osvojile svet.

Imamo še kar nekaj zanimivih idej za razvojno-raziskovalno delo na področju čevlarske industrije, toda o tem kdaj drugič. Alpina si bo le s trdim delom in predvsem z znanjem zagotovila obstoj v krutem boju s konkurenco. Upam, da se tega vsi dobro zavedamo.

Aleš Jurca

V Bosni in Hercegovini odslej Alpina BH

Neurejeni gospodarski meddržavni odnosi med Slovenijo in Bosno in Hercegovino nam pri poslovanju v tej državi že nekaj časa povzročajo težave. Podjetje Alpina Impex smo ustanovili konec leta 1991, ko Alpina še ni bila lastninjena, ko je bil naš kapital še državni (družben). Z tem državnim kapitalom smo ustanovili tudi Alpino Impex.

Vlada Bosne in Hercegovine je sklenila, da se mora vprašanje državne lastnine urediti z meddržavnim sporazumom, ki pa zaradi problema Ljubljanska banka še nekaj časa ne bo podpisan. Istočasno je lansko leto sprejela zakon o družbah, ki nalaga vsem podjetjem v Bosni in Hercegovini usklajitev z novo zakonodajo. Našega podjetja, zaradi dejstva, da je vanj vložena državna lastnina, ne moremo uskladiti po novem zakonu. Vlada Bosne in Hercegovine nam-

reč prepoveduje vsak promet, tudi statusne spremembe, v podjetjih z državno lastnino. Tako smo postavljeni v položaj, ko nimamo drugega izhoda, kot da ustanovimo novo podjetje. V nasprotnem bi bilo onemogočeno naše delovanje v Bosni in Hercegovini.

Novo podjetje se bo imenovalo Alpina BH. Alpina bo imela v njem preko 80% lastninski delež. V Alpini Impex je bil le 60%.

Istočasno pa v Bosni in Hercegovini poteka tudi proces privatizacije. Ta je nekoliko drugačen kot je bil v Sloveniji. Poleg pravic, ki so jih dobili delavci v podjetjih, lahko svoje certifikate vložijo tudi v nakup državnih stanovanj, kjer so do sedaj stanovali in drugih poslovnih prostorov v državni lasti. To pa je med drugim tudi naša prodajalna Sarajevo I, ki je daleč najboljša prodajalna Alpine v tej državi. Tako lahko to prodajalno skupno z delavci kupimo od države po dokaj ugodni ceni. Delavci bodo za nakup prispevali svoje certifikate, Alpina pa delež, ki ga bomo vplačali v denarju. Prodajalna bo tako postala last Alpine BH, sredstva vložena v nakup pa se bodo štela kot delež v našem novem podjetju.

Aleš Dolenc

Alpina se širi proti vzhodu

Prodajalno v Sofiji je odprl lastnik in naš partner Rosen Halvadžijev.

Alpina uspešno uresničuje pred dvema letoma načrtovano pot, ko se je odločila, da mora svojo prodajno mrežo razširiti tudi na vzhodne države. Tako je bila 1. marca odprta prodajalna v Sofiji v Bolgariji, 10. marca pa v Budimpešti.

Prodajalna Alpine v Sofiji je v centru mesta. Kot tudi ostale prodajalne v teh državah, je to franšizna prodajalna. Ustanovili smo jo skupaj s partnerjem, ki ima že nekaj izkušenj s prodajo

obutve. Tudi našo obutev je že prodajal. Razteza se na sedemdesetih kvadratnih metrih. Za začetek bo na voljo predvsem modna ženska in moška obutev, nekaj manj bo športne. Pravijo, da je prodaja za začetek kar spodbudna. Kupce privabljajo tudi lično urejeni prostori, ki so jih preuredili v rekordnem času. Tudi tu je sodobna oprema, ki je značilna za naše novejša prodajalne.

J.K.

Če bi marsikoga v Alpini vprašal, kaj od tistega, kar v zahodni Evropi že imajo, bi rad imel tudi pri nas, bi odgovor zanesljivo bil: »Njihovega delovnega časa že ne!« Tako domnevam po burnih odmevih, ki jih je sprožila najava uvedbe evropskega delovnega časa.

Nekateri ne morejo razumeti, kako more direktor kljub temu, da bi večina raje delala še naprej po starem, vztrajati pri uvedbi novosti. Večini je treba vendar prisluhniti. In pameten direktor želi ustreči željam svojih sodelavcev. Kako je s tem pri nas?

Prav tako, kot piše zgoraj. Vsekakor je tudi moja želja, da bi bilo okrog mene v tovarni čimveč zadovoljnih obrazov. Je pa tu drug problem. Od mene se pričakuje obenem tudi evropske plače in uspešno Alpino. In smo pri znanem: »Ali je prej kokoš ali jajce?« Ali bomo najprej imeli evropske plače in bomo potem

Nov delovni čas – ena izmed nujnih sprememb

tudi delali tako kot oni, ali naj prej delamo, tako kot se dela v razviti zahodni Evropi, pa bomo potem tudi dobili njihove plače?

Moje življenjsko vodilo je, da je človeka potrebno najprej vzeti z dobre strani. Torej: zaupaj; daj – naj pokaže, da je bil zaupanja vreden. Lepo je delati tako in v večini primerov se pokaže, da ljudje zaupanje vračajo.

Zakaj tokrat ravnam drugače? Zakaj zahtevam nekaj, kar vznemirja veliko ljudi in bo dalo nekaj šele v oddaljeni prihodnosti? V resnici tu sploh ne gre za moj »hoteti!«. Tudi če bi še ne vem kako želel najprej dati in šele potem pričakovati zaupanje in ustrezne rezultate, tega ne morem. Toliko sredstev, da bi lahko znatno povečali plače in

jih izenačili z evropskimi, enostavno nimamo.

»Pa ostanimo pri starem,« slišim takojšen odgovor. Na žalost tudi to ne gre. Mi moramo iti naprej, sicer nas bo čas povozil. Kaj je tisto, kar je najbolj potrebno in moramo narediti najprej, če želimo zagotoviti razvoj in lepšo prihodnost, je težko reči. Gotovo je nemogoče trditi, da je evropski delovni čas najbolj pomembna stvar. Je pa ena izmed nujnih sprememb, ki nas čakajo. In na vrsto bodo prišle tudi še vse ostale. Ko bomo »prežvečili« vse, (ene z večjo, druge z manjšo težavo) bomo v Evropi; prepričan sem, da tudi s plačami.

Nekaj se pa je pokazalo ob razpravah o spremenjenem delovnem času. Vsak od nas je

moral pogledati vase in pri sebi stehtati »za« in »proti!«. Ker sami sebi ne lažemo, nismo mogli tajiti, da bi bil za Alpino spremenjen delovni čas boljši. Ko je bilo potrebno na drugo stran tehtnice postaviti male osebne interese – so v veliko primerih zmagali ti mali, kratkoročni, osebni interesi.

Prepričan sem, da je bilo »tehtanje« površno, vtis, da nam je več za kratkoročni osebni kot dolgoročni Alpinin interes, pa zavajajoč. Verjamem, da smo vsi delavci Alpine za »evropsko« Alpino, saj bo konec koncev, le taka lahko dolgoročno zadovoljevala naše tudi povsem osebne interese. Pa da bo delo spodobno plačano in ne bomo kar naprej trepetali ali bodo naročila ali ne. Za dosego teh lepih (dosegljivih!!) ciljev pa bo treba še kaj postoriti in spremeniti. Tudi delovni čas.

Mag. Martin Kopač

Lansko leto nekoliko manjša bolniška odsotnost

V Alpini že nekaj let spremljamo bolniško odsotnost. Če jo primerjamo s prejšnjim letom, ni bistvenih razlik. Kljub temu pa ugotavljamo, da se je znižala tako bolniška odsotnost v breme Alpine (-0,1%), kot tudi bolniška odsotnost v breme Zavoda (-0,5%). Skupna odsotnost (brez porodniške) znaša 6,0%, kar je v primerjavi z letom 1998 za 0,6% manj. To hkrati pomeni v letu 1999 18.274 bolniških dni oziroma 70 delavcev dnevno odsotnih zaradi različnih bolezni. Odsotnost zaradi porodniškega dopusta se je znižala s 4,4% na 4,1%.

Bolniški stalež po številu koristnikov

V letu 1999 je bilo povprečno zaposlenih 1166 delavcev. Od teh jih je 715 koristilo bolniški dopust, kar pomeni 61% vseh delavcev. Največ bolniškega dopusta je bilo v obratu Col (89%), sledijo Rovte (83%), Gorenja vas (65%), Žiri (58%) ter MPM in centrala (35%).

Dnevna odsotnost

Dnevno je bilo zaradi bolniškega dopusta odsotnih 70 delavcev, če pa upoštevamo še porodniški dopust se ta številka poveča na 118 delavcev. Odsotnost je bila najvišja v februarju in marcu (gripa, prehladi), najnižja pa v avgustu, ko so kolektivni dopusti.

Trajanje bolniškega dopusta

451 delavcev oziroma 39% delavcev v letu 1999 ni koristilo bolniškega dopusta. Od tistih, ki so bili na bolniški je 37% delavcev imelo do 16 dni bolniškega dopusta oziroma 125 ur, kar predstavlja povprečno odsotnost zaradi bolniške v Alpini. Ostali (24%) so bili na bolniškem dopustu dalj časa kot je povprečje v Alpini. Med temi je bilo največ bolniške odsotnosti do dveh mesecev.

Invalidi, ter delavci v postopku invalidske ocenitve

V Alpini smo imeli konec leta 1999 22 invalidov II. kategorije in 22 invalidov III. kategorije. Zaposlenih s telesno

linija/plačnik	Alpina	Zavod	Porodn. dopust	SKUPAJ
skupne službe	2,3	1,0	0,7	4,0
lahka linija	4,2	2,0	5,9	12,1
športna linija	4,6	3,0	3,7	11,3
MPM in centrala	1,9	1,6	1,7	5,2
SKUPAJ	3,9	2,1	4,1	10,1

Bolniška odsotnost v letu 1999 po odstotkih glede na število ur

okvaro je 17. V lanskem letu je bilo 12 invalidskih ocenitev, kar je 10 manj kot leta 1998. Dva delavca sta bila invalidsko upokojena, 4 delavci so pridobili status invalida II. kategorije, 2 delavki pa sta pridobili status invalida III. kategorije. Ostalim delavcem se status kljub ocenitvi ni spremenil. Bolniška odsotnost invalidov predstavlja kar 13,8% vse bolniške odsotnosti v Alpini.

Odsotnost z dela zaradi nezgod pri delu

V letu 1999 se je povišalo število nezgod na delu oziroma na poti na delo. Skupno jih je bilo 43, od tega na delu 35. Zaradi nezgod pri delu oziroma

na poti na delo je bilo skupno 548 ur bolniškega dopusta. V poprečju je vsaka nezgoda pomenila 12,7 dni bolniške.

Glede na kvalifikacijsko strukturo so bili največkrat poškodovani kvalificirani delavci (19), nekvalificirani (16), s srednjo izobrazbo (6) ter po 1 nezgoda z višjo in visoko izobrazbo.

Največ poškodb je bilo v torek (13), v sredo 9, ponedeljek 8, četrtek 7, petek 4 ter 2 v soboto. Kar 11 poškodb je bilo tretjo uro dela – med 8. in 9. uro, 5 poškodb je bilo med 11. in 12. uro, 4 poškodbe so bile sedmo uro dela, po 3 poškodbe so bile prvo uro, četrto in peto in osmo uro dela.

Če primerjamo delovne izkušnje, vidimo da se je poškodovalo 7 delavcev, ki so imeli do enega leta delovnih izkušenj, 12 delavcev s 5 let delovnimi izkušnjami, od 5 do 10 let delovnih izkušenj je imelo 6 delavcev, 8 delavcev pa je imelo 10 do 20 let delovnih izkušenj, 3 pa več kot 20 let.

Zaključek

Primerjava bolniške odsotnosti v zadnjih letih kaže, da le-ta rahlo upada, saj je bila lani najnižja v zadnjih 5 letih. Primerjava s Planiko Kranj, ki ima 3,3% bolniško odsotnost, ni realna, saj Planika po stečaju ni sprejela v delovno razmerje invalidov, prav tako je delala izbor med ostalimi delavci. Sava Kranj ima 5,7% bolniško odsotnost. Spremljajo jo bolniški teami, izvajajo pa tudi kontrolo bolniške odsotnosti. Tudi v Savi je večja odsotnost v obratih, ki so bolj oddaljeni od matičnega podjetja.

Delavke iz prodajalne Nova Gorica

**Mihaela Oblak
Danila Vehar**

Priznanje prodajalni Nova Gorica

V Novi Gorici je že trinajsto leto potekala akcija »Nova Gorica moje ogledalo«, ki jo prireja turistično društvo Nova Gorica. Strokovna komisija vse leto anonimno ocenjuje prodajalne,

šole, gostinske lokale, turistične agencije, mejne prehode, bencinske servise in podobno. Ocenjujejo zunanost, urejenost osebja, prijaznost, ponudbo, skratka vse, kar prispeva k večji urejenosti in ponudbi. Tako je komisija v letu 1999 največ točk prisodila naši prodajalni in nam podelila priznanje »znak kakovosti in priznanje za posodobitev in urejenost prodajalne«. Svečana razglasitev in podelitev je bila v gostišču Mrak. Prireditelj je prenašala tudi lokalna televizija. Predstavili so nas tudi na lokalnem radiu. Rezultati ocenjevanja so bili objavljeni v vseh lokalnih časopisih. Taka medijska pozornost vpliva tudi na ugled in je dobra promocija za našo prodajalno in naše podjetje.

Iz obrazložitve komisije za ocenjevanje prodajaln in bencinskih servisov: Alpina Nova Gorica je s posodobitvijo prodajalne v centru mesta, izjemno razgibala in ponudila neko novo ponudbo in nov sodobnejši način prodaje, ki ga v mestu nismo bili vajeni.

Delavke v prodajalni smo bile priznanja zelo vesele, saj je s tem dokazano, da je Alpina s posodobitvijo dosegla svoj namen. Nam delavkam je to priznanje pomeni tudi pohvalo za dosedanji trud in vzpodbudo za naprej.

V Rovtah lepo proslavili dvajsetletnico dela v obratu

Rovte ne bi bile Rovte, če se ne bi znali tudi povesečiti. In prav je tako. In prav je tudi, da sta Irma Likar in Ljubica Pivk, kot sta povedali, že pred enim letom razmišljali, da bo obrat praznoval. In da bi bilo potrebno pripraviti nekaj za njegov rojstni dan. Ko človek praznuje dvajsetletnico se šteje, da je odrasel. Vsi pričakujejo od njega neko resnost in seveda boj za nadaljnjih uspešnih nekajkrat toliko. Tudi za obrat tako kot je danes, so šli čez mnoge ovire. Vložiti so morali mnogo truda; toda vsi, s katerim sem se pogovarjala, pravijo, da ni bilo zaman. Veseli so bili, da je tako kot je. Povsod bi seveda lahko bilo še bolje, toda saj smo optimisti. Če pa je tako lepo in vesele kot je bilo v petek, 3. marca v Rovtah, pa se sploh nimamo nad čem pritoževati.

V petek, je bilo torej veliko praznovanje. Dekleta so se pripravljala že mnogo prej. Urediti vse to, vendar ni bil mačji kašelj. Pospravljale so, pekle pecivo, se urejale, zraven pa skrbele še za to, da je delo v obratu potekalo tako kot mora. Največ dela sta prevzeli Irma Likar in Ljubica Pivk, ki sta bili pobudnici in glavni organizatorici slovesnosti.

Zjutraj, kot so povedale delavke, je bilo še malo napeto. Toliko bi še rade uredile, toda čas je hitro tekkel. A ob desetih je bilo pripravljeno, da so sprejeli prve goste. Praznovanje so izkoristile tudi za to, da so tudi tistim, ki niso zaposleni v obratu, pokazale, kaj imajo in kaj znajo. Obiskovalce pa je po dobri kmečki navadi treba pogostiti. Rovtarke so to opravile profesionalno. Kljub temu, da so bili proizvodni prostori polni obiskovalcev, se je za vsakega našla kaka dobrotica iz njihove domače peči ali pečice. Prišli so otroci iz vrtca, osnovne šole, upokojenke, sorodniki, znanci in drugi.

Poleg tega pa, kot smo omenili že v enem izmed prejšnjih časopisov, so v Rovtah začeli delati po novem rink sistemu.

O novem načinu dela so delavke povedale:

Majda Pek, vodja obrata

Imamo štiri rinko. Na vsakem delu po deset delavk. Pri tem načinu moramo imeti več strojev. Zaenkrat s stroji ni težav, nekaj več jih bomo potrebovali, ko se bo začelo z izdelavo škornjev, gležnarjev in salonarjev. Čeprav se je strojni park od tedaj, ko sem pred približno desetimi leti prišla v obrat, že precej izboljšal, bodo potrebne še nekatere novosti.

Z rink sistemom sem zadovoljna. Mislim, da je boljše kot klasično delo na traku. Lažje ugotovimo napake. Naredimo tudi več parov. Je pa to bolj skupinsko delo in zahteva od delavk tudi medsebojno razumevanje.

Silva Trček je sedem let delala v Žireh. Potem je prišla v Rovte in sedaj je tu devet let. Glede rink sistema pravi, da so prednosti in slabosti. Dobro je, ker sedaj ni potrebno čakati na delo kot je bilo prej. Zaradi načina dela se sedaj naredi več. Tudi kakovost je boljša. Pri razporejanju dela so bolj samostojne, kar pa ne velja za normo. Ta je skupinska in zato je plača odvisna od dela celotne skupine. »Norme so marsikdaj previsoke in jih težko dosegamo. Pa kakšno višjo grupo bi nam lahko dali.« je povedala Silva in dodala: »Če bomo imele tako nizke plače, bo pokojnina bolj žalostna.«

Ivica Arhar je v obratu že več kot osemnajst let. »Glede rinkov pa ne morem reči, ali je boljši star ali nov način. Premalo časa še delamo. Strinjam se s Silvo, da sedaj ni treba čakati na delo. Če bi bilo tudi prej tako, da bi imele delo ves čas, bi tudi tedaj naredile več in bi bilo, vsaj za nekatere, boljše.« Ivica pa tudi pove, da se kot vedno pojavljajo razne napake in težave. Strinja pa se, da naredijo sedaj več.

Marta Mikuž se strinja s sodelavkami. Pravi, da je delo različno; enkrat boljše, drugič slabše. »Mislim, da vodilni preveč gledajo le na normo in premalo na to, da moramo izdelati res dober čevlj. Več poudarka bi moralo biti na kakovosti.« je povedala. Glede praznovanja pa je dejala, da ji je všeč, da so si zunanji obiskovalci

Takole izgleda v Rovtah sedaj, ko je uveden rink sistem.

Delavke so za ta dan zaključile z delom. Še posnetek za spomin, nato pa bomo skupaj odšli na osrednjo prireditev. Na sliki: Ivica Arhar, Silva Trček, Irena Pivk, Mojca, Kogovšek Jereb Katarina, Florjana Pivk, v drugi vrsti: Marta Mikuž, Cilka Jereb in Helena Rupnik.

Na prireditvi je bilo vsakega nekaj. Zgodovina, pogled v današnji čas, anekdote, petje, igranje, nagovor in podelitev priznanj.

Prireditve je uspela. Organizatorki Irma Likar in Ljubica Pivk (na straneh) sta presrečni. Prav tako sta zadovoljna njuna dijaka Tadej Pivk in Petra Likar, ki sta povezovala program.

ogledali, kaj in kako delajo. »Lepo je bilo, da so prišli tudi učenci osnovne šole, da vidijo, kako je pri nas. Mogoče bo pa tudi to vzpodbuda, da se bodo odločili in prišli na delo v naš obrat,« je zaključila.

Marija Bedrač je ena izmed delavk, ki je pričela delati prvi dan in je še danes tu. »Danes je drugače kot je bilo pred dvajsetimi leti,« je povedala. »Včasih je bilo življenje bolj živahno, sedaj pa je vse tako napeto. Kar ni časa za sprostitev. Tudi delo je mnogo bolj natančno. Z normami vedno bolj pritiskajo. Glede novega sistema dela pa ne morem še nič reči. Kot celoten oddelek smo gotovo bolj uspešne. Počasi se bomo privadile. Pomembno je, da se v skupini dobro razumemo in da se res vse potrudimo, da dobro opravimo svoje delo. Zaradi skupinske norme je plača slabša za tiste, ki so prej presegale normo.«

Ker je bil ta petek poseben dan, so delavke ob 12.30 zaključile z delom. Zunaj je že igrala Pihalna godba Alpine in s svojimi ubranimi zvoki vabila na zaključni del. To je bil kulturni program, ki so ga pripravili v kulturnem domu v Rovtahn. Nastopili so učenci osnovne in glasbene šole iz Rovt, zaigrala je pihalna godba. Sedem delavk, ki so 10. marca pričele z delom, je dobilo posebna priznanja.

Priznanja so prejele delavke, ki so prvi dan pričele delati v obratu in mu ostale zveste do sedaj: Marija Bedrač, Katarina Jereb, Marija Jereb, Martina Jereb, Gabrijela Jereb, Ivana Jereb, Marija Lukančič (zadnje tri sedaj že upokojenke Alpine). Priznanje sta prejeli tudi prvi mojstrici Ljudmila Guzelj in Antonija Poljanšek.

Na slovesnosti je spregovoril tudi **generalni direktor Alpine mag. Martin Kopač**: »Zanimivo je, da sem bil tudi pred dvajsetimi leti, ko smo odprli obrat v Rovtahn, prav tako direktor Alpine. Kdo bi si mislil, najmanj pa jaz sam, da bom v tej vlogi, tudi danes, ko praznujemo to obletnico, stal na tem odru.«

Tedaj je v Sloveniji veljalo načelo, da je potrebno delo približati ljudem. Novi obrati so nastajali kot gobe po dežju. Tudi Alpina je sledila temu in nastali so obrati v Rovtahn, na Colu, v Gorenji vasi. Danes je drugače, proizvodna se vedno bolj seli v druge južnej-

Iz zgodovine čevljarstva v Rovtahn: Čevljarska zgodovina v Rovtahn sega v leta takoj po prvi svetovni vojni. Leta 1946 je namreč v nekdanji stari šoli, današnji gostilni pri Rezki, začela delovati krajevna čevljarska delavnica, ki je obratovala do leta 1953. V svojih najboljših časih je zaposlovala od petnajst do sedemnajst ljudi in pet do šest vajencev. Izdelovali so moške delovne čevlje, obutev po naročilu. Čevlje pa so tudi popravljali. Proizvodnja je bila pretežno ročna, izdelali so približno dvesto parov mesečno.

Zanimivo je, da so bili tedaj v čevljarski industriji zaposleni predvsem moški. V Rovtahn se je čevljarstva izučila samo ena ženska. Sedaj pa smo v našem obratu same ženske. Edini moški v obratu je mehanik.

Pa še ena pustna: V tistih prvih letih so v obrat za pusta prišle maskare, zato je bil pust tedaj prav vesel dan, kljub temu, da je bilo maskar veliko in so nam dobro izpraznile denarnice. Prijazna sosedka nam je spekla »štraube« in ko je prišla popoldanska mojstrica, seveda iz Žirov, je rekla: »Joj, kuk dans po »babah« diši!« In ena delavka je odgovorila: »Seveda, saj smo tukaj same

»babe« (babe/ženske). Mojstrica pa je mislila na krofe, ki jim v Žireh pravijo »bobi« oziroma narečno »babi«. (Irma Likar in Ivica Pivk)

O prvih strojih: Tistega 10. marca, ko je obrat začel z delom, seveda nismo dobili novih strojev. Našo poštarico, ki je tedaj stanovala nad delavnico, so tisti prvi stroji spominjali na konja. Delavke pa se spominjajo stroja, za katerega pravijo, da so bile šivanke velike kot zobje za grablje. Polomilo se jih je toliko, da so jih ob koncu delavnika pospravili celo smetišnico. Stroj so odpeljali, ko je tudi v Žireh zmanjkalo rezervnih šivank.

Kako smo začele: Večinoma delavke niso bile vajene šivanja. Nekatere so prišle iz drugih podjetij, druge s kmetij. Prvi dan so delavke šivale po papirju. Kmalu pa je šlo zares. S sukancem in materialom. In tedaj je stroj kar prehitro stekel, zato ni čudno, ko je v oddelku zadonel glas: »Saj ta stroj pa gre kot kosilnica!« In čez čas iz drugega kota delavnice: »Voojga,« ko se stroj ni hotel ustaviti.

Irma Likar in Ljubica Pivk

Priznanja iz rok generalnega direktorja mag. Martina Kopača prejema Tončka Poljanšek.

še države. Če bomo hoteli biti uspešni, bomo morali slediti tudi tem usmeritvam,« je povedal mag. Martin Kopač in dodal še nekaj besed o prihodnosti Alpine. In kot vedno je bil optimist.

Antonija Poljanšek je pričela z delom v obratu 1. aprila 1980 in

ostala do 12. septembra 1990, ko je odšla v pokoj. Začetkov se spominja takole: »Nekatere ženske, ki so pričele z delom v obratu, so bile tudi že malo starejše. Niso bile vajene dela za strojem, saj je bila marsikatera do tedaj le doma na kmetiji. Ko danes razmišljam, jih občudujem, kako so se lepo privadile. Delati je začelo sedem delavk. Najprej je bila z njimi Milka Guzelj, malo kasneje pa sem se jim pridružila. Če pogledam, kako je bilo tedaj in danes, vidim, da ni primerjave. Od začetka je bilo veliko ročnega dela, potem pa smo počasi dobivali stroje. Ko sem odšla v pokoj, je bilo glede tega že veliko bolje. A kljub temu je bilo tedaj težko. V delo smo začeli uvajati modno obutev. Izdelava je drugačna in delavke tega niso bile vajene. Nismo dosegli plana. Za vse je bilo premalo časa,« je pripovedovala Tončka.

»Bilo je naporno, po drugi strani pa tudi mnogo lepih trenutkov. Spominjam se, kako smo pozimi razkladali tovarnjake. Snežilo je kot za stavo in material je bil ves

snežen. Toda vse smo prebrodile. Kolikokrat smo se kljub težavam nasmejale in delo je šlo naprej. Tudi za naprej delavkam obrata želim, da bi dobro delale. In da bi bil tudi zaslužek primeren,« je dodala Tončka, ki dobro ve, da je plača bil in bo stalen problem. Pa ne samo v Rovtahn. Delavci delamo zaradi zaslužka. In tega je vedno premalo.

Vinko Podobnik je bil vodja obrata. Poleg tega je bil zadolžen tudi za obrat v Šentjoštu. Tako je vsak dan iz Žirov odhajal v Šentjošt, nato pa v Rovtahn in nazaj. Povedal je, da je bila tedaj, ko je prevzel to delo, v obratu še stara stavba. Stavbo so uredili. Naredili so tudi tekoči trak. Danes ga ni več. »Težav je bilo vedno dovolj. Bilo je nešteto drobnih opravkov, ki jih je bilo potrebno postoriti, tako da dolgčas ni bilo. Sploh pa, v Rovtahn ni nikoli dolgčas. Saj vidiš, Rovtarji znajo zmeraj naštimat' fejest žur,« je z nasmehom zaključil Vinko Podobnik in se ozrl po dvorani, kjer so se v ritmu glasbe že vrteli prvi pari.

Janko Rupnik (ne mehanik v obratu, z njim sem se pogovarjala že zadnjič), je bil v Rovtahn v vlogi igralca pri Pihalni godbi Alpine. Ko je še delal v Alpini, pa je bil tudi predsednik sindikata. O tem je v zvezi s spomini na Rovtahn povedal: »Kot sindikalist sem sicer nekajkrat prišel v Rovtahn. Toda kakšnih posebnih težav ni bilo. Na sestankih smo se vedno, kot povsod, pogovarjali o plačah. Drugače pa so se delavke zavedale, da jim delo v Alpini daje kruh in bile vesele, da imajo službe tako blizu doma.«

Janko Rupnik in Vinko Podobnik sta se spomnila tudi, kako je bilo nekoč ob božiču.

»Enkrat pa je bilo vseeno malo bolj pestro, tudi sindikat je bil obveščen o dogodku v Rovtahn,« je povedal Janko Rupnik. »Tedaj so bili še drugačni časi,« je povzel Vinko Podobnik, tedanji vodja oddelka. »Delavke bi rade praznovala božič, saj je bil to tedaj še delovni dan. Dogovorili smo se, da bodo, namesto ta dan, delali eno soboto prej. Ko so za to zvedeli nadrejeni, je bilo kar nekaj vroče krvi. Delavke so tisti dan klicali na delo, vodja oddelka in tehnolog, pa sva bila kaznovana s kar nekaj procenti manjšimi plačami,« se je nasmehnil Vinko Podobnik.

Jožica Kacin

Tudi na področju »preventivnih dejavnosti« (varnost in zdravje pri delu, požarno varstvo, varstvo pred naravnimi in drugimi nesrečam) nekaj novosti

Varnost in zdravje pri delu

V letu 1999 sprejeti zakon o varnosti in zdravju pri delu je na novo uredil področje varnosti in zdravja pri delu. Glede na to je potrebno dopolniti tudi obstoječi pravilnik o zagotavljanju varnosti in zdravja pri delu v Alpini, ki ga je sprejela uprava junija 1998. Že pri sprejemu tega pravilnika so bile upoštevane določbe mednarodne konvencije o varnosti in zdravju pri delu, ki jih vsebuje tudi novo sprejeti zakon. Tako glede na novi zakon v pravilniku ni potrebno večjih sprememb. Kljub temu pa je novi zakon prinesel nekatere rešitve, ki jih bomo vnesli v naš pravilnik, ko bodo potrjene na svetu delavcev in sprejete na upravi. Delavci se bomo z njimi podrobneje seznanili.

Požarno varstvo

Po zakonu o varstvu pred požarom in na podlagi tega zakona

Mojca Gantar

sprejetih podzakonskih predpisov morajo lastniki in uporabniki objektov – delodajalci izdelati požarni red, določiti osebo, ki je odgovorna za izvajanje ukrepov varstva pred požarom, skrbeti za vzdrževanje gasilnih aparatov in

stalni tehnični nadzor vgrajenih sistemov aktivne požarne zaščite, poskrbeti za usposabljanje zaposlenih za varstvo pred požarom. Vsebinska posameznih aktov s tega področja oziroma način izvajanja ukrepov je določena s prej omenjenimi predpisi. V skladu s tem je pooblaščenec za področje požarne varstva, Janko Sekne, izdelal predlog požarnega reda, v pripravi pa so tudi drugi potrebni dokumenti. S požarnim redom se bomo morali seznaniti tudi vsi zaposleni in to potrditi s podpisom na posebnem evidenčnem listu.

Varstvo pred naravnimi in drugimi nesrečami

Tudi pri varstvu pred naravnimi in drugimi nesrečami imamo tako državljani sami, kot tudi gospodarske družbe, zavodi in druge organizacije določene naloge in obveznosti. Kot državljani mora-

mo po zakonu o varstvu pred naravnimi in drugimi nesrečami sodelovati v Civilni zaščiti, dajati materialna sredstva in se usposabljalati ter pripravljati za zaščito. Tudi gospodarske družbe morajo organizirati enote Civilne zaščite (enote za prvo pomoč, tehnično reševalne enote, imenovati poverjenike za Civilno zaščito oziroma štabe Civilne zaščite), poskrbeti za ustrezno usposabljanje pripadnikov Civilne zaščite in jih opremiti. Glede na to je uprava družbe že sprejela sklep o organiziranju enot civilne zaščite. Kot določa zakon, je potrebno enote kadrovsko popolniti do aprila letošnjega leta, usposobiti do leta 2002 in ustrezno opremiti najkasneje do leta 2009. Tudi na tem področju bo kar nekaj novosti in priprav.

Mojca Gantar

V začetku leta je začel veljati nov pokojninski zakon

1. januarja 2000, je kot je vsem že znano, začel veljati novi zakon o pokojninskem in invalidskem zavarovanju. Z njegovimi novostmi ste se gotovo že seznanili, saj je bilo o tem že veliko napisanega. Želimo pa vam dati nekaj informacij, glede katerih prihaja v kadrovske službe največ vprašanj. Točen datum, kdaj se bo kdo lahko upokojil, je zaradi prehodnega obdobja in zaradi množice različnih olajšav zelo težko določiti. V kadrovske službi pa lahko kljub temu skupaj rešimo marsikatero vprašanje. Če temu ne bomo kos, pa lahko za nasvet povprašamo tudi na Zavodu za pokojninsko zavarovanje.

Novi zakon ima kar precej novosti. Upokojevali se bomo starejši kot doslej in imeli nižje pokojnine. Značilno za novi zakon je, da ima dolgo prehodno obdobje. Tako kot se bo postopoma dvigovala starostna meja za upokojitev in povečevala delovna doba, se bodo tudi postopoma uvajale ugodnosti za upokojitev, kot so znižanje starostnih pogojev zaradi otrok in znižanje starostnih pogojev zaradi dela do 18 leta starosti za ženske.

Z letošnjim letom se je začela večati upokojitvena starost. Za ženske za 4 mesece na leto, za moške pa se bo dvigovala za 6 mesecev na leto.

Za ženske se bo postopoma dvigovala tudi delovna doba za

upokojitev, in sicer po tri mesece na leto od leta 2002 dalje.

Tako bo po končanem prehodnem obdobju minimalna starost za oba spola 58 let. Polna starost bo takrat znašala 61 let za ženske in 63 let za moške. Drugi pogoj, ki mora biti prav tako izpolnjen za upokojitev pa je dosežena pokojninska doba. Za moške je ta 40 let, za ženske pa 38 let.

Ko bomo dosegli polno pokojninsko dobo in minimalno starost za upokojitev, se sicer lahko upokojimo, vendar pa upokojitev pri 58 letih pomeni upokojitev še pred doseženo polno starostjo, zato bomo prejeli nižjo pokojnino.

Poleg vprašanja kdaj se bom lahko upokojil, nas zanima tudi, koliko bo znašala naša pokojnina?

Marjeta Frlan

O sami višini pokojnine je težko govoriti, lahko pa pogledamo, kako se bo po novem zakonu pokojnina odmerila.

Pokojnina je odvisna od plače, ki smo jo prejeli. Najprej se odmeri pokojninska osnova. Pokojninsko osnovo bo tvorilo mesečno poprečje plač oziroma zavarovalnih osnov, od katerih so bili obračunani prispevki iz katerihkoli zaporednih najugodnejših 18 let zavarovanja (do sedaj je bilo to obdobje 10 let) od vključno 1. januarja 1970. Tudi tu bo veljalo prehodno obdobje.

Pokojnina se odmeri od pokojninske osnove v določenem od-

stotku, katere višina je pogojena z dolžino pokojninske dobe. Lestvica za odmero se razlikuje od ureditve v prejšnjem zakonu. Sedaj je polna pokojnina znašala 85 % pokojninske osnove, po novem pa je 1 leto vrednoteno v višini 1,5 %. To pomeni za 40 let pokojninske dobe za moškega 72,5 % pokojninske osnove, prav toliko pa za žensko pri 38 letih pokojninske dobe.

V prehodnem obdobju bo veljal kombiniran sistem odmere pokojnine. Zavarovancem, ki so dopolnili več kot 15 let zavarovalne dobe, se bo ta doba do 31.12.1999 vrednotila po starih predpisih, to je 2 % za vsako leto, od 1.1.2000 pa po novih predpisih. Seštevek obeh bo dal odstotek za odmero starostne pokojnine.

Po novem pokojninskem zakonu je še vedno možnost dokupa vojaščine in študija. Cena je odvisna od povprečne plače v preteklem letu. Možen je tudi tehnološki dokup za podjetje do petih let. Vendar je ta dokup dražji, ker je izračunan po ekonomski ceni.

Pomembne so prehodne določbe iz katerih je razvidno, da se invalidi II. in III. kategorije lahko upokojijo še po starem zakonu. Prav tako pa so lahko brez skrbi tisti delavci, ki so trenutno prijavljeni na zavodu za zaposlovanje in prejemajo nadomestilo za čas

Pogovarjamo se z Alešem Jurca

Aleš Jurca je bil sprva naš štipendist, toda skoraj je že opustil misel, da bi delal v Alpini. Želel si je namreč več. Tako ni veliko razmišljal, ko se mu je ponudila prilika, da se zaposli v Ameriki. Tam je preživel eno leto in pol. Proti koncu lanskega leta se je vrnil in ugotovil, da je lahko tudi Alpina zanj izziv. In odločil se je preizkusiti.

Delo življenje: Si mlad, ambiciozen človek, ki je spoznal tudi že nekaj življenja v tujini. Kako da si se sploh odločil in prišel v Alpino?

Aleš Jurca: Nekaj let sem bil štipendist Alpine. Zaradi Alpinine, študentom neprijazne, kadrovske politike, pa tudi nizke štipendije, sem z veseljem sprejel Zoisovo štipendijo. Skoraj sem izgubil voljo, da bi se še kdaj vrnil v Alpino. Toda tik preden sem se vrnil iz Amerike, sem iz Alpine dobil ponudbo za zame zanimivo delovno mesto. Takoj, ko sem se vrnil v Slovenijo, sem prišel na razgovor. Načrti za razvojno raziskovalno delo so se

mi zdeli zelo zanimivi. Poleg tega je to tudi področje dela, za katerega sem študiral. Kljub ponudbam iz tujine sem se odločil, da sprejem izziv in začnem z delom v Alpini.

Delo življenje: Kakšno delo sedaj opravljaš?

Aleš Jurca: Od novembra lanskega leta sem vodja razvojno raziskovalne skupine.

Delo življenje: Imaš torej dokaj odgovorno in dinamično delo. Nekaj osnov za tako delo ti je prav gotovo dala tudi šola. Kje si se izobraževal?

Aleš Jurca: Po končani gimnaziji v Kranju sem študiral na Fakulteti za elektrotehniko v

Aleš Jurca

Ljubljani. Po prvih dveh letnikih, ki sta splošna za vse smeri in študentom dasta znanje za nadaljnji študij, sem se odločil za študij avtomatike. V četrtem in petem letniku sem se specializiral za robotiko.

Delo življenje: Kaj meniš, ti šola da dovolj praktičnih znanj?

Aleš Jurca: Mislim, da študij na Fakulteti za elektrotehniko da

študentom veliko (morda celo preveč) teoretičnega znanja. Elektrotehnika je zelo širok pojem in tudi znanje, ki ga človek dobi na tej fakulteti, je zelo široko in zajema veliko področij.

Delo življenje: Kaj pa praksa, saj delo kot je tvoje zahteva reševanje točno določenih problemov, ki ne morejo sloneti samo na teoriji?

Aleš Jurca: Lahko rečem, da imam tudi nekaj praktičnih znanj. Te sem si pridobil tako, da sem ogromno časa preživel v laboratoriju za integralne proizvodne sisteme in laboratoriju za robotiko. Raziskoval sem robotsko porivanje. Rezultat mojega dela je bil članek, objavljen v strokovni reviji, ter predavanje na mednarodni strokovni konferenci v Portorožu.

Delo življenje: Potem pa si odšel na delo v Ameriko.

Aleš Jurca: Da. Predvsem vse to dodatno delo je pripo-

nadaljevanje na 14. strani

brezposelnosti. Tudi ti se bodo lahko upokojili po starem zakonu.

Pomembna novost je dodatno pokojninsko zavarovanje.

Po novem pokojninskem zakonu je predviden tristebni pokojninski sistem. Poleg obveznega plačevanja prispevkov, ki jih plačujemo že sedaj, je predvideno še prostovoljno pokojninsko zavarovanje.

Za prostovoljno pokojninsko zavarovanje se lahko odloči posameznik. Tako zavarovanje sklene posameznik z zavarovalnico, ki to obliko ponuja. Druga možnost pa je, da to zavarovanje plačuje delodajalec za svoje delavce. To je možno, če se zavarujejo vsi, ali vsaj dve tretjini delavcev v podjetju.

Za to zavarovanje pripravi predlog zavarovalnica ali banka, ki ima dovoljenje za upravljanje vzajemnih pokojninskih skladov. Pokojninski načrt za kolektivno zavarovanje se sprejme s kolektivnim dogovarjanjem med delodajalcem in sindikatom v podjetju.

Ker je to novost, ki se je uveljavila šele z novim zakonom in se pogoji za izvajanje takega varčevanja šele pripravljajo, se v našem podjetju o tem za enkrat še ni razpravljalo.

Marjeta Frlan

Viki Žakelj – 50 let sodelovanja pri Pihalni godbi Alpine

Igra trobento. Pri pihalni godbi Alpina je imel 1646 nastopov, dvakrat tolikokrat je prišel na vaje Bil je ustanovni član Moškega pevskega zbora Alpina, pri katerem je pel 20 let in nastopil 315 krat. V Mešanem pevskem zboru v cerkvi je prepeval 30 let in imel 1810 nedeljskih nastopov. 30 krat je v cerkvi igral Sveto noč. Poučeval je mlade godbenike in ob manj pomembnih nastopih tudi dirigiral. Kot godbenik in pevec, sedaj pa trobentač, je na zadnji poti pospremil 1101 pokojnika. Igral je tudi pri plesnih skupinah: kvartet bratov Žakelj, kvartetu Zplešiva, katerega vodja je bil Jože Peternelj-Mausar, pri kvintetu Čadež. Najprej je bil referent Pihalne godbe Alpina, nato njen predsednik in sedaj kot namestnik predsednika pomaga predsedniku.

Kdo je ta človek, ki ima za seboj tako bogato in pestro glasbeno bero? Kdo je svoje življenje in delo posvetil glasbi in ji tako rekoč podredil vse ostalo? Kdo že 50 let dan za dnem, mesec za mesecem, leto za letom tako rekoč diha s Pihalno godbo Alpine? Gotovo ni potrebno ugibanje. To je vendar Viktor Žakelj, ali kot ga vsi poznamo Viki. Sedaj sicer upokojen, vendar za to

Viki Žakelj

nič manj aktiven. Pihalna godba Alpine je njegova prva skrb in ko sva se pogovarjala, mu je beseda vedno uhajala k njej. Ni veliko govoril o sebi, misel se mu je vedno znova vračala na godbo.

Tudi ko je prišel na razgovor, je bil v godbeni opravi. Že prej sva se dogovorila, da bova naredila tudi nekaj fotografij. »Na njih pa se mora videti pripadnost,« je ponosno dejal, ko je na glavo poveznil čepico in ob poziranju vprašal, če se bo videl znak Alpina. In Viki ne bi bil Viki, če ne bi čepico z napisom godbe (sicer drugo, bolj športno) vzel s seboj, ko je moral nekaj dni po naji-

nem razgovoru v bolnišnico v Ljubljano. Ko sem ga, čisto po naključju, obiskala, je takoj pokazal na omari. »Vidiš, tole imam s seboj. Je uporabna, da se pokrijem, če grem iz sobe. Poleg tega pa; naj se vidi od kod smo,« je smehljaje povedal in svoj optimizem in dobro voljo kljub nekoliko morečemu bolniškemu vzdušju, prenašal tudi na druge.

Delo življenje: Viki, začniva čisto na začetku. Kako ste sploh začeli igrati?

Viki Žakelj: Za igranje me je navdušil oče, ki je igral violino in harmoniko. Začel sem hoditi v glasbeno šolo, kjer sem igral violino. Takratni ravnatelj gimnazije in partizanski učitelj Albin Završnik me je pohvalil in rekel, naj se pridno učim, ker imam smisel za glasbo. Ubogal sem ga in hitro napredoval. Violino sem včasih igral tudi po enajst ur na dan. Pridnost se mi je poznala in v enem letu sem naredil dva letnika glasbene šole. Tako imam sedem razredov violine.

Delo življenje: Kakšna pa je bila vaša nadaljnja glasbena pot?

Viki Žakelj: Zirovska godba je bila ustanovljena že leta 1906. Med prvo svetovno vojno godba ni delovala, prav tako ne od 1941 do 1947. Prvi direktor Alpine Vinko Govekar

nadaljevanje na 14. strani

nadaljevanje s 13. strani

moglo, da sem za leto in pol dobil službo v ZDA. Živel sem v Atlanti (kjer so bile 1996 olimpijske igre) in delal za Spacenet, podružnico ene največjih ameriških firm General Electric.

Spacenet se ukvarja s satelitskimi telekomunikacijami. Prve mesece sem delal na različnih projektih, zadnjih deset mesecev pa sem bil eden od šestih razvijalcev popolnoma novega sistema za avtorizacijo kreditnih kartic preko satelitov.

Delo življenje: Spoznal si torej Ameriko. Kakšna je razlika med tu in tam?

Aleš Jurca: Prva, zelo velika razlika, so plače. Morajo pa ljudje za več denarja žrtvovati tudi veliko več svojega časa kot pri nas. Med tednom je njihovo življenje služba. V službi so od okrog osmih zjutraj, pa do petih, šestih popoldne, ali dokler je potrebno. Kako dolgo bo človek na delu, presodi sam.

Tam ni bilo potrebno žigosati kartice ali česa podobnega ob prihodu ali odhodu. Šef me ni nikoli vprašal, kdaj sem prišel v službo ali kdaj sem odšel. Zanimali so ga samo rezultati

dela. Ogromna razlika je tudi v sredstvih, ki jih tam namenjajo za razvoj. Posledica tega pa je tudi njihova razvitost.

Delo življenje: Toda sedaj si v Alpini in nekako se prilagajaš našim navadam in načinu dela. Res da si šele dobro začel, saj pet mesecev dela ni dolga doba, pa vendar, kako se počutiš med nami?

Aleš Jurca: Z dosedanjim delom sem zelo zadovoljen. V veliko pomoč in spodbudo mi je dejstvo, da se vodstvo firme, z direktorjem na čelu, zaveda pomembnosti razvoja za obstoj Alpine ter me pri mojem delu zelo podpira.

Včasih me zelo moti, da nekateri še niso začutili prave odgovornosti in moram koga ničlikokrat prositi za uslugo, podatek ali karkoli rabim pri svojem delu. Tako včasih dobim občutek, kot da dela uslugo meni in ne Alpini, kjer je zaposlen. Vesel pa sem, da se mi zgodi tudi nasprotno in da naletim na veliko pripravljenost za pomoč. Upam, da bo tega vedno več, saj timsko delo obrodi veliko večje sadove.

Jožica Kacin

Medobčinske športne igre občin Škofja Loka, Gorenja vas-Poljane, Železniki in Žiri najbolj množična športna prireditev – Udeležilo se jih je 1361 tekmovalcev

Vso jesen v letu 1999 so potekale medobčinske športne igre, ki so bile že devetnajste po vrsti. Na športnih igrah se tekmovalci pomerimo v zelo različnih panogah kot so: hokej v dvorani, košarka, odbojka, mali nogomet, namizni tenis, pikado, badminton, tenis, kolesarjenje, streljanje, balinanje, kegljanje, plavanje, tek, šah.

Na igrah smo sodelovali tudi delavci Alpine, ki smo v skupnem seštevku med triinštiridesetimi ekipami dosegli osmo mesto. Moški smo bili šesti, ženske pa so bile, predvsem zaradi premajhnega zastopstva, štirinajste.

Dobro smo se odrezali v košarki za moške, kjer smo bili prvi. Prvo mesto so dosegli v svoji kategoriji v kolesarjenju na kronometer Rada Žakelj, Stojan Žakelj in Lojze Oblak, ki je bil drugi tudi na krosu. Robi Oblak in Ciril Erznovnik sta bila prva v plavanju. Pri streljanju je bil Igor Bačnar drugi, Helena Dolenc pa tretja. Tretje mesto je dosegla tudi ženska ekipa v balinanju.

Ženske so tekmovalce le v streljanju, balinanju in kolesarjenju, moški pa smo manjkali le pri odbojki, namiznem tenisu in pikadu. Iz Alpine je bilo prijavljenih sedemdeset tekmovalcev, vendar se vsi tekmovalci niso udeležili. Predvsem je škoda, ker se tekmovalci udeležujejo premalo žensk, čeprav vemo, da imamo v Alpini dobre športnice. Upamo, da bo bolje na naslednjih jubilejnih športnih igrah in da bomo uspeli prepričati še koga, da bo naše zastopstvo na teh igrah še boljše. Zato že sedaj vabim tiste, ki se posvečate kakšnemu od teh športov in bi lahko tekmovali, da se naslednje leto opogumijo.

Zaključek športnih iger je bil v soboto, 22. januarja v Škofji Loki na Trati. Športne igre se financirajo predvsem iz sredstev sponzorjev. Med njimi s svojim prispevkom že petnajst let sodeluje tudi Alpina.

Roman Krvina

nadaljevanje s 13. strani

in Julij Gliha sta želela, da bi godba tudi po vojni nadaljevala tradicijo. Leta 1947 se je pričelo z vadbo. Ker je primanjkovalo godbenikov, je bil dan razpis za nove igralce. Prijavilo se je veliko fantov. Inštrumentov je bilo malo. Ker sem bil med najmlajšimi, mi je kapelnik rekel, naj še malo počakam. Leta 1949 se je pokazala prilika. Odhajal je trobentač. Bratranca Anton in Stanko sta mi napisala prijeme za trobento in začel sem vaditi.

Delo življenje: Tedaj pravite, da ste bili še mladi. Ste se poleg trobente učili še kaj drugega?

Viki Žakelj: O seveda. Bil sem vajenec na Čevljarski industrijski šoli.

Delo življenje: Po končanem šolanju ste se zaposlili v Alpini.

Viki Žakelj: Ja, potem sem šel v Alpino, kjer sem ostal do upokojitve, to je do marca 1992. Najprej smo vsi učenci industrijske šole delali na zelo različnih fazah v podjetju. Opravljali smo najtežja dela; pa saj smo bili izučeni in mladi. Veliko sem delal v prikojevalnici.

Tedaj se je šlo, da je rezanje zgornjih delov najboljše delo. Rezali smo na roko. Kasneje sem bil premeščen v skladišče zgornjega usnja in mnogokrat hodil tudi na prevzem materiala po tedanji Jugoslaviji.

Delo življenje: Človek, ki veliko hodi okrog, doživi tudi marsikaj lepega, mogoče pa tudi kakšno neprijetnost.

Viki Žakelj: Da, kar zanimivo je bilo. Najprej je bilo odgovorno delo. V Alpino je bilo potrebno pripeljati dobro usnje. Bilo pa je lepo delati za Alpino, saj so jo kot podjetje povsod cenili. Včasih, ko je še bolj primanjkovalo hrane, je veljalo nenapisano pravilo, da več usnja če si kupil, večjo porcijo malice si dobil.

Delo življenje: Se spominjate česa posebnega?

Viki Žakelj: O seveda, mnogo je bilo. Nekoč smo prevzemali usnje na Hrvaškem. Poleg mene so bili tam še prevzemalci s Peka in Planike. Usnjariji so bili zadovoljni z našim naročilom, pa so nas hoteli po kosilu razveseliti še z litrom dobre kapljice. Toda gostilničarka se je sklonila k našemu gostitelju in mu v

svojem jeziku šepnila: »Vina ni več. Vsega so popili Slovenci.«

Nekoč sem bil prisoten tudi v pisarni, ko je nek delavec prišel do vodje in zahteval višjo plačo. Prišlo je do nesporazuma in delavec je vodjo fizično napadel. Vodja je bil invalid. Jaz pa sem bil mlad, znal sem nekaj hitrih prijemov, ki sem se jih naučil pri služenju vojske in ukrotil delavca, dokler ni prišla policija.

Delo življenje: Omenili ste hitre prijeme in vojsko. Kje pa ste jo služili?

Viki Žakelj: Oh, saj ne vem, če bi govorila o tem. Žirovci bodo rekli, da se Viki spet hvali. Ampak bilo je le res. Vojsko sem služil v Titovi gardi.

Delo življenje: Kako ste prišli do tam. Veze, sposobnost, ali je bila vmes zopet glasba?

Viki Žakelj: Že na naboru so ugotovili, da imam prave mere. Prvo leto sem bil v Sarajevu. Tam sem izvedel, da v Beogradu iščejo dva trobentača. Javil sem se. Poslali so me na preizkus v Beograd in bil sem izbran.

Delo življenje: In potem ste namesto puške imeli v rokah trobento?

Viki Žakelj: Ja, tako je. S trobento v roki in izvajanjem njenih glasov, sem sprejel mnogo pomembnih državljanov. Zelo mi je ostal v spominu pogreb državnika Moše Pijadeja, ki je umrl v Londonu in je pokopan v Beogradu. Tudi v njegovo slovo je pela moja trobenta.

Delo življenje: In iz tega lahko zaključimo, da ste kar lepo preživeli vojaški rok.

Viki Žakelj: Točno. Jaz pravim, da sem bil general brez čina. Za tiste čase sem se imel zelo dobro. Tudi Tita sem vsak dan videl. Vprašal me je tudi, od kje sem. Povedal sem mu, da sem Slovenec in se sem iz Žirov. Odšel je nekaj metrov naprej, nato pa se je vrnil nazaj in mi rekel v srbohrvaškem jeziku: »Tudi jaz imam lovske čevlje iz vaše tovarne.« To je bilo zame zelo veliko priznanje. Lepo je bilo slišati te besede iz ust tako pomembnega človeka in bil sem strašno ponosen....

Delo življenje: Lepo se je pogovarjati o preteklosti. To je že

Veleslalom »Alpina« 2000

Konec januarja je bilo na Bedrihu tako kot se za ta letni čas in hrib spodobi. Organiziran je bil veleslalom, ki so ga poimenovali Alpina 2000. Zbralo se je kar štirinosemdeset tekmovalcev. Pravico nastopa so imeli delavci in upokojenci Alpine in njihovi otroci. Prvi trije v vsaki kategoriji so prejeli medalje. Lepo je sicer, ko tekmovalec prejme priznanje, vendar pa je namen takih prireditev predvsem druženje, v nekoliko drugačem, ne le delavnem okolju.

Kakšen čas sem dosegel?

Najboljši v kategoriji moških od trideset do štirideset let v pravem športnem vzdušju. Prvi Drago Kramperšek je dosegel tudi najboljši čas tekme. Drago Krolnik, na levi, je bil v svoji skupini drugi in Tone Tavčar tretji.

Na podelitvi medalj so se zbrali tekmovalci in navijači.

J. K.

Alpina je pripravljena vlagati v razvoj mladih, ki bi se želeli šolati za čevljarški poklic

Generalni direktor Alpine je sredi februarja obiskal Osnovno šolo v Žireh, kjer je bil sklican sestanek s starši učencev, ki obiskujejo osmi razred. Namen obiska je bil staršem predstaviti Alpino in možnosti za šolanje za čevljarški poklic. Znano je, da zanimanja za to smer med mladimi ni, vendar pa je mag. Martin Kopač prepričan, da bo v bodočnosti drugače. Alpina bo rabila strokovnjake z novimi znanji. Tudi v čevljarški panogi se vedno bolj uveljavlja računalniška tehnologija.

Za ponazoritev je generalni direktor navedel laserski rezalnik in šivalni avtomat. Na tem področju Alpina v Sloveniji orje ledino. Res je, da imamo še težave, ker vsaka novost terja svoj čas, toda v tem je prihodnost. Čevljar po meri za vsakega posameznika, povsem drugačen smučarski čevljar, računalniške obdelave, znanje in razvoj; to so usmeritve, ki pa jih bomo lahko uresničili le, če bomo imeli dobre ljudi. In Alpina je po besedah generalnega direktorja pripravljena vlagati v njihov razvoj.

J. K.

zgodovina in prav zato so taki pogovori zelo zanimivi. Pa vendar, reciva še nekaj o tem, kako danes.

Viki Žakelj: Sedaj, kot sem že rekel, sem upokojenec. Toda nimam občutka, da sem kdaj prost. Urejam

mного stvari, ki so povezane z godbo in godbeniki. Za to, da je vse kot je treba, da držimo družino skupaj, mora biti nekdo, da malo »poko- mandira«. Mislim, da je bolje, da je to nek starejši človek. Mladi vidijo,

da sem vester in strog tudi do sebe, potem se tudi oni obnašajo tako.

Delo življenje: Imate veliko mladih igralcev. Je delo z njimi kaj drugačno kot je bilo včasih?

Viki Žakelj: Včasih so bili pri godbi bolj fantje, pa jim je bilo potrebno vse povedati bolj po vojaško. Danes so drugi časi. Veliko je tudi deklet in sploh mislim, da so obvestila in sporočila bolj vljudnostna in bolj humoristična, a zato nič manj upoštevana.

Delo življenje: Pihalna godba Alpine tudi po kvaliteti spada med boljše v Sloveniji.

Viki Žakelj: Mislim, da je res. Imamo godbenike, ki so sposobni zaigrati tudi zelo zahtevne skladbe. Se je pa nivo pihalnih orkestrov v Sloveniji v zadnjem času dvignil. Moti pa me, ker je povsod preveč plačanih igralcev, to je tistih, ki pridejo v godbo, zaigrajo in gredo. To so izobraženi glasbeniki, ki nimajo pripadnosti, ne nosijo tega znaka. (Viki pokaže na znak Alpine na suknjiču.)

Delo življenje: Viki, kaj boste rekli za konec.

Viki Žakelj: Že direktor Martin Kopač je na novoletnem koncertu povedal, da je že v preteklosti Viki kar naprej sitnaril za denar za nove inštrumente. Pa naj Viki ostane tak kot je.

Naj najprej povem, da je godba finančno odvisna od delavcev Alpine, ki vsak mesec prispevajo svoj delček plače. Znesek, ki ga dobimo je ravno za pokritje mesečnih potreb. V bodoče pa imamo še željo po nakupu nekaterih prepotrebnih inštrumentov. Godba rabi tolkala, pauke, bas saksofon. Rabili bi tudi več cenejših inštrumentov za poučevanje mladih.

Inštrumenti, kupljeni pred dvajsetimi ali petindvajsetimi leti so dotrajani tudi za poučevanje.

Delo življenje: Viki hvala. Ostanite še naprej tak: vesel, poln optimizma, načrtov. In v zahvalo naj ponovim besede mag. Martina Kopača, ki jih je izrekel na novoletnem koncertu: »Pihalna godba Alpine ne bi bila takšna kot je, ali je sploh ne bi bilo, brez Vikija Žaklja.«

Jožica Kacin

Z novoletnega koncerta, kjer je Viki Žakelj prejel priznanje ob 50-letnici igranja pri godbi. Povezovalka programa Saša Pivk se pogovarja z dirigentom Milanom Matičičem. Zadaj stoji Viki Žakelj.

Naše sodelavke Brigite Oblak ni več med nami

*Razmišljam, da te ni,
pa vendar vem,
kot veter si, ki zvezde šteje
in preko časov in daljav,
si večni vonj cvetočih trav.*

(Lili Novy)

Globoko pretreseni smo tistega februarjskega dne obstali ob misli, da je za vedno odšla od nas naša sodelavka Brigita Oblak. Kar verjeti nismo mogli, da je še ne šestindvajsetletno dekle, končalo svojo življenjsko pot. Koliko gorja se je nabralo v tebi, Brigita, da nisi zmogla več prenašati bremen vsakdana, ki ga zahteva današnje življenje.

Brigita je bila doma iz Stare Oselice, od koder je vsak dan hodila na delo v Žiri. Kot štipendistka Alpine se je kot pripravnica zaposlila septembra 1993. Po končanem pripravištvu se je preizkusila v pridnosti in obvladovanju norme v šivalnici, sedaj pa je nekaj manj kot eno leto delala v montaži športne obutve.

Sodelavci so jo poznali kot tiho, pa vendar razmišljajoče dekle, ki je pridno sledila tempu dela.

Sedaj lahko le rečemo: »Brigita, bila si pridno in vzorno dekle, ki pa te morda okolica ni zmogla zmeraj razumeti. Ko bi le vedeli, kako ti pomagati, kaj se je dogajalo v tebi, bi ti priskočili na pomoč. Toda sedaj je prepozno.«

Dnevi tečejo dalje, skupaj z žalostjo tvojih domačih smo se poslovili od tebe, tudi tvoji sodelavci, draga Brigita. Ne bomo pozabili tvoje zamljenosti in vsega, kar si nam lepega dala. Ohranili te bomo v dobrem in prisrčnem spominu.

Neži Faganel v slovo

V začetku meseca decembra 1999 smo obstali ob spoznanju, da naše upokoženke Neže Faganel ni več med nami.

Neža Faganel, do pred kratkim še delavka v obratu Col, je bila rojena januarja leta 1951. Z delom v obratu Col je pričela maja leta 1972. Dela se je kmalu priučila in je bila večinoma vsa delovna leta na pripravi.

Ustvarila si je družino. Razdajala se je in skrbela za svoje štiri otroke ter bila v oporo in pomoč vsem družinskim članom. Ob vsakdanjih ob-

veznostih je večkrat pozabila nase, pridno je delala v obratu in skrbela za družino.

Zaradi težav z zdravjem je julija leta 1995 pričela delati s polovičnim delovnim časom, vendar tudi tega večkrat ni

zmogla. Njena bolezen je napredovala. Vseeno pa je upala na ozdravitev in se je, čeprav težko, vrnila na delo med sodelavce obrata Col, ki so jo spodbujali in ji želeli vse dobro.

Delavka Neža Faganel je bila julija leta 1997 invalidsko upokojena. Ob upokojitvi smo ji vsi želeli zdravja, vendar je njena bolezen, kljub temu, da se je vztrajno borila z njo, še napredovala. V decembru pa smo izvedeli, da je njen boj končan.

Sočustvujemo z domačimi in jim izrekamo iskreno sožalje, nekdanjo delavko in upokoženko obrata Col, Nežo Faganel, bomo ohranili v spominu.

Poslovili smo se od Vinka Govekarja

tanovitvi tedanjega državnega podjetja Alpine, je postal tudi njen prvi direktor. To delo je opravljal do 4. oktobra 1949, ko se je moral zaradi poslabšanja vida upokojiti.

Z ženo je živel v Žireh. Še vedno se je vključeval v dogajanja v kraju in okolici. Na Alpino pa sploh ni nikdar pozabil. S svojimi spomini je mnogo pripomogel, da danes tudi mlajši vemo, kako se je rojevala naša tovarna. Zato smo mu lahko hvaležni. Predvsem pa zato, ker je v tistem povojnem obdobju zbral toliko odločnosti, da je skupaj z nekaterimi somišljeniki, ustanovil našo tovarno, ki še danes mnogim Žirovcem daje vsakdanji kruh. Zato in zaradi vsega, kar je Vinka Govekarja odlikovalo, bo ostal trajno zapisan v naših srcih.

Gabrijeli Benedik v poslednje slovo

dom. Skrbela je za svoje tri otroke, po smrti moža je ostala sama in se borila za boljši in lepši vsakdan.

Septembra 1995 je odšla v zaslužni pokoj. Navajena

skromnosti in dela se je še vedno posvečala svoji družini, dneve pa so ji lepšali vnuki. Toda bolezen ji je kmalu pričela najedati zdravje.

Z vsemi silami se je borila in si želela, da bi premagala kruto bolezen, ki pa jo je vseeno dokončno premagala.

Sedaj naše dolgoletne sodelavke iz lahke montaže in upokoženke Alpine, Gabrijele Benedik, ni več med nami. Z vsemi njenimi domačimi iskreno sočustvujemo in jim izrekamo globoko sožalje. Naše sodelavke Gabrijele ne bomo pozabili.

Poslovali smo se od Franca Podobnika

V mesecu decembru smo se poslovili tudi od dolgoletnega delavca in upokojenca Alpine Franca Podobnika iz Gasilske ulice v Žireh.

Franco Podobnik, po poklicu kvalificiran čevljar, je bil rojen leta 1933 na Vrsniku. Po zaključeni osnovnošolski obveznosti je nadaljeval šolanje na triletni industrijski šoli in si pridobil poklic kvalificiranega čevljarja.

Franco Podobnik je prvič prestopil prag Alpine januarja leta 1949. Po odslužitvi vojaškega roka je od marca leta 1955 dalje delal predvsem v montažnih oddelkih kot takrat večina kvalificiranih čevljarjev. Vmes je v letih 1964 do 1967 poskusil tudi kakšen kruh se služi v LTH Škofja Loka.

Leta 1970 je ponovno pričel z delom v Alpini.

Delovna leta skupaj s skrbjo za družino s štirimi otroci, so bila naporna. Oktobra leta 1991 se je predčasno upokojil. Lepo, mirno in zadovoljno upokojenško življenje mu je dalo novega poleta.

Sčasoma pa se je v njem pričela oglašati bolezen. Lanskega decembra smo pretreseni spoznali, da se je življenje Francu Podobniku izteklo.

Skupaj z domačimi smo se poslovili od našega dolgoletnega delavca in upokojenca Alpine Franca Podobnika, ki ga bomo še dolgo ohranili v lepem spominu.

V slovo Mariji Kos

Zadnje februarske dni smo se za vedno poslovili od naše dolgoletne delavke iz obrata Gorenja vas, sedaj upokojenke Alpine Marije Kos iz Podobena pri Poljanah.

Marija Kos, je bila rojena leta 1943 in je svojo delovno pot pričela v tedanjem Čevljarju Gorenja vas februarja leta 1964. Z ustanovitvijo obrata Alpine v januarju leta 1965, je Marija Kos postala naša delavka. Tisti, ki so Marijo Kos poznali že od otroštva dalje, so vedeli, da je bila prav zaradi zdravja, v življenju za marsikaj prikrajšana.

Pa vendar so jo delavci iz obrata Gorenja vas spoštovali, saj je kljub bolezni, ki jo je spremljala vse življenje, svoje delo na pripravi obutve v šivalnici opravljala vestno in marljivo. Bila je poslušna in je svoj štirurni delavnik v obratu Gorenja vas jemala nadvse resno. Trudila se je, da ne bi preveč izstopala od sodelavk in zahtevane norme.

Večkrat zatopljena v svoje misli, je pridno služila svoj vsakdanji kruh in se vračala na svoj dom, kjer jo je prav tako čakalo vsakodnevno delo.

V novembru leta 1994, se je predčasno upokojila. Toda bolezen je bila njena stalna spremljevalka. Sedaj naše nekdanje delavke iz obrata Gorenja vas ni več. Odšla je, da bi našla svoj mir.

Njenim domačim izrekamo izraze sočutja ob njeni prerani smrti. Marijo Kos bomo še dolgo ohranili v lepem spominu.

In memoriam

Z Markom Čarom sva se ob zadnji izdaji časopisa pogovarjala o njegovem vzponu na Gyacung Kang. Na koncu sem dejala: »Ker si ravno tu, narediva še eno fotografijo.«

»Prav,« se je nasmehnil.

Kdo bi si mislil, da je bilo to našino zadnje srečanje in da bo za Marka, ki je osvajal najvišje svetovne vrhove, postal usoden ledeni slap v naših gorah.

Marko, radi bi ti rekli nekaj besed. Toda kako naj govorimo o tebi, ker ne znamo povedati tistega, kar si razumel in čutil le ti, in tisti, ki so te spremljali na tvojih alpinističnih poteh. Za slovo smo zaprosili tvojega prijatelja in soplezalca Andreja Štremfja. V prejšnjem časopisu so bile tvoje besede in fotografije, ki jih je Andrej posnel na vajini skupni poti. Danes govori Andrej. Hvala obema.

Irma Dolenec

KADROVSKE NOVICE

December 1999

Poglejmo, kaj se je dogajalo na področju delovnih razmerij v zadnjem mesecu leta 1999.

V mesecu decembru 1999 so zopet nastopili delovno razmerje le prodajalci. Tako je v prodajalni Kranjska Gora za določen čas ponovno pričel delati prodajalec Roman Reš. Delovno razmerje so sklenili tudi prodajalci iz prodajalne Maribor III: Tatjana Bakic, Tatjana Štebih, Sonja Sever in Sonja Škrl.

V mesecu decembru je bilo kar sedem prenehanj delovnih razmerij. Upokojila sta se: Ciril Stanonik iz lahke montaže, in Ignac Možina iz oddelka termoplasti. V obratu Col je z delom prenehala Marija Pivk, iz obrata Gorenja vas pa Cirila Dolinar.

Delovno razmerje za določen čas je prenehalo trem prodajalkam: v prodajalni Logatec Aniti Slabe, v prodajalni Murska Sobota Ireni Tibaut in v prodajalni Ptuj Suzani Vrbanc.

Januar 2000

V januarju leta 2000 so se kot pripravniki zaposlili naši štipendisti: Meta Kunc in Uroš Bogataj, oba obutvena tehnika, Peter Drmota, gimnazijski maturant, ki končuje šolanje na ekonomsko - poslovni fakulteti v Mariboru, in Jerneja Kristan, univerzitetna diplomirana oblikovalka.

V tem mesecu so z delom prenehali štirje delavci, in sicer:

V pokoj odhajata

Naši dolgoletni sodelavki iz obrata Col Silvestra Puc in Roza Rovar zaključujeta svojo delovno pot v mesecu marcu in odhajata v zaslužni pokoj. Delavci Alpine, predvsem pa sodelavci iz obrata Col, jima ob upokojitvi želimo vse dobro, največ trdnega zdravja, osebnega zadovoljstva in razumevanja med domačimi, ter da bi zmogli premagovati vsakdanje težave in z vedrim pogledom na življenje iskati smisel, srečo in majhne radosti.

Jana Hafner iz prodajalne Ljubljana - Šentvid, Uroš Oblak iz oddelka težka montaža, ki je odšel na služenje vojaškega roka, in iz oddelka sekalnice Damir Mišic in Dario Mišic.

Februar 2000

V začetku meseca februarja sta delo nastopila: pripravnik Aleš Gantar, inženir usnjarsko predelovalne tehnologije, in Barbara Padovac v oddelku brizgane obutve, ki je že dosedaj dalj časa preko študentskega servisa opravljala proizvodno delo v tem oddelku.

V februarju je kar osem delavcev prenehalo delati v Alpini. Iz oddelka montaže športne obutve je odšel Marko Rupnik. Delo je zaradi smrti prenehalo tudi Brigiti Oblak. Iz oddelka lahka montaža je odšel Matej Naglič, iz oddelka brizgane obutve pa Roman Bogataj. Iz obrata Gorenja vas pa je delovno razmerje prenehalo Andreji Benedik in Marjeti Čadež.

Zapustil nas je prvi direktor

10. decembra se je izteklo življenje Vinka Govekarja, prvega direktorja Alpine. Sedaj zaposleni v Alpini svojega prvega direktorja poznajo le kot krajana, kajti upokojil se je že oktobra 1949.

Zato se velja spomniti življenjske poti ustanovitelja Alpine. Rojen leta 1911 je nadaljeval družinsko tradicijo in se izučil za čevljarja. Mladenec je bil nadarjen in ambiciozen, zato se je izpopolnjeval in z leti postal trgovski potnik – komercialist, ko so žirovski čevljarji izdatneje poslovali na Balkanu.

Prišla je druga svetovna vojna in Govekar je bil, se ve, na strani odpora. Še veliko več; z njegovim imenom je povezana organizacija partizanskih šol

(med okupacijo) v zgornjem delu Poljanske doline.

Že proti koncu vojne je razmišljal o usodi žirovskih čevljarjev in 30. julija 1945, star komaj 34 let, je že predsedoval ustanovni skupščini čevljarске zadruge Čevljarna Žiri. To je pomenilo, da se je znašel v vlogi koordinatorja najvišjih vodilnih, izkušenih mojstrov, nekdanjih čevljarских zadrug: Postolarske, Sore, Čizmarske, Čevljarske gospodarske zadruge, velikih zasebnih obrtnikov: Gantarja, Zajca, Mačka, in seveda množice nekaj sto čevljarjev. Kar predstavljamo si, kako različni so bili interesi, in kakšno delo in napor je opravil Vinko Govekar, da jih je združil v skupno zadrugo!

Postal je prvi poslovodja (direktor) in to je pravzaprav začetek našega podjetja (30. 7. 1945), če se zavedamo, da vrsta lastništva ali ime ne bi smelo

vplivati na kontinuiteto in tudi v resnici ni.

Sledila so leta fizičnega združevanja žirovskih čevljarских delavnic v skupno tovarno, katere nova zgradba je bila zgrajena in odprta 15. avgusta 1948.

Kakšno vlogo je v tem času igral Vinko Govekar, je prav posebna zgodba, ki jo lahko razberemo iz dokumentov, ki so na voljo. Naj omenim le dejstvo, da je šlo za porušeno domovino, različne interese, pomanjkanje prostorov, strojev, denarja in znanja. Na delo pa je čakalo na stotine ljudi.

Vinko Govekar je bil z zvestimi ljudmi vsemu temu kos.

»Delali smo vse dneve, cel dan in uspelo nam je pridobiti tudi državni denar za izgradnjo tovarne do podstrehe (15 milijonov din); smo se pa zato morali preoblikovati v državno podjetje,« je večkrat povedal.

Žal je Vinku Govekarju slabel vid in se je moral upokojiti že leta 1949. Od tedaj je le spremljal razvoj našega podjetja, se veselil uspehov in trepetal, ko so prišle krize. Ves čas je spremljal novice iz našega časopisa, ki mu ga je prebiral žena Joži.

Sposobnost, delavnost, skromnost, preudarnost in gospodarnost so bile vrline Vinka Govekarja. Le s praviimi organizacijskimi sposobnostmi in primerno taktnostjo je bilo mogoče izpeljati ta veliki projekt, ki je osnova sedanje žirovske blaginje.

Skoraj ni bilo mojega srečanja z njim, da ne bi beseda najprej

tekla o Alpini in njenem razvoju. Zanimivo je, da ga ni zmedla preobrazba v zadnjih letih, ko se je Alpina spet privatizirala. Tako lahko rečem, da je doživel razvojni lok naše tovarne: od zadrug in zasebnih obrtnikov, preko državne in družbene lastnine do delniške družbe. Kot nekdanji delničar Strojarnice Žiri je prav dobro razumel odnose, ki so nastajali.

Čeprav je živel na videz odmaknjeno, je bil vedno pripravljen napisati svoje spomine in poglede v naš časopis ali zbornike ob jubilejih. Pisal je tudi v Loške razglede. Ocenjeval je družbene razmere in dogodke iz polpretekle zgodovine.

Slika Vinka Govekarja pa ne bi bila popolna, če ne bi omenili njegovega političnega dela. Toda ne kot aktivista, temveč pravega demokrata in humanista. S prijatelji se je uprl sklepu partijskega vodstva in zbral potrebne podpise za referendum o nadaljnji usodi občine Žiri, ko smo se tako brez soglasja krajanov priključili Logatcu (v letih 1960/61). Žal zaman, saj ga je krajevno vodstvo zavrnilo. Tu je prišla do izraza demokratična naravnost in humanizem Vinka Govekarja, ki se je slabih deset let kasneje uresničila s pomočjo tistih, ki so razumeli človeško razsežnost misli Vinka Govekarja in praktične potrebe kraja leta 1969.

Skratka, odšel je velik človek, ki mu moramo biti hvaležni vsi.

Nejko Podobnik

Marku

Na vrhu smo se objeli. Pozabljeni so bili napori zadnjih dni, skrbi za sestop pa tudi še nismo dovolili, da bi nas začela glodati. Bili smo srečni. Ves svet je bil pod nami. Kamor je seglo oko same gore. Svet, ki nas je vedno znova privlačil, nas omamljal in krepil. Vedno znova nam je dovoljeval, da smo lahko pogledali globlje vase, iskali svoje meje in slabosti ter spoznavali drug drugega in sami sebe. Srkali smo vase to pokrajino, polno globine in svetlobe. Slast zmage nad samim seboj, nad svojimi slabostmi, slast uspeha volje in znanja je bila nepopisna, neponovljiva, enkratna. Pripeljala nas je na skrajno točko naše gore, od koder so vse poti vodile samo še navzdol. Bivanje na tem mestu in v tem času bi lahko imenoval sreča.

Sreča je bila zame tudi srečanje s tabo, Marko; nekoč in nekje, tako preprosto in naravno, da se ne morem spomniti niti kdaj in kje. Kar zgodilo se je. Postala sva velika prijatelja. Brez velikih besed. Najini duši sta začutili neko sorodnost, ki naju je zbližala do neslutnih meja. V tvoji družbi mi je vedno igralo srce in nikdar se mi ni bilo treba pretvarjati. Niti se ne spominim, kdaj sva se prvič navezala na isto vrv in reševala skupne težave, ki nama jih je ponudila gora. Vem samo to, da je bilo vedno tako preprosto in doživeto. Tudi gore sva doživljala podobno.

V tvoji družbi sem spoznal strmino zaledenega Kacenpoha v Baški grapi, zapletene prehode

Lomastija v Mangrtu in gladke plati v južni steni Planje. Ni se mi bilo težko odločiti, ko sem pred letom dni iskal sopotnika za ogledno odpravo pod Gyachung Kang. Samotni dnevi na poti po Tibetu so naju še dodatno zbližali. V objemu čarobne pokrajine v vzhodni zemeljskih velikanov nas vedno zaneslo. Sanjamo in kujemo načrte. Takrat sva si delila oboje; sanje in načrte. Del tega sva dosanjala in uresničila s skupnim prihodom na vrh. Na odpravi si bil neopazen in nepogrešljiv obenem.

Novica o tvoji nesreči me je doletela nepripravljenega. Ne da nisem mogel, nisem hotel verjeti. Kako da si odšel, sem se spraševal, saj sva načrtovala toliko skupnega veselja. Nič strogo določenega, ampak vedel sem, da veliko lepega, čutil sem to. Naenkrat si postal rešen vseh spon, ki nas vežejo v tem življenju. Težko je nam, ki ostanemo, saj je naša vera v nepredvidljiva pota Gospodova prav v teh trenutkih na hudi preizkušnji. Tako rad bi našel besede tolažbe za vse, ki so te imeli radi, pa mi je žalost zavezala jezik in besede tolažbe so se posušile v vetru nemoči.

Mogoče jih bo vsaj malo potolažila moja vera. No svoji poti sem še enkrat ostal sam, toda sam le za kratek čas. Vem, da me boš spremljal še naprej, Marko in nekoč se bova ponovno srečala. Prav gotovo bodo tam tudi gore, drugačne kot te, ki jih poznam tukaj, še lepše, še bolj čarobne, še bolj privlačne in nič več minljive.

Spet bova lahko srečna!

Andrej

Na razstavi z naslovom Najlepše jabolko, ki jo je pripravila komisija za kmetijstvo pri občini Žiri in kmetijska svetovalna služba, se je zbralo veliko ljudi. Privabile so jih predvsem številne nagrade ob natečaju za najlepše risbe na temo jabolk in nastopi najmlajših.

Minister za šolstvo v Žireh

Razpravo je vodil predsednik krajevnega vodstva LDS mag. Bogo Filipič. V sredini je minister dr. Pavel Zgaga. Foto: Nejko Podobnik

Na pobudo krajevnega vodstva liberalnih demokratov je v začetku februarja obiskal Žiri minister za šolstvo in šport dr. Pavle Zgaga. Osrednji namen njegovega obiska in sestanka Pri Županu na Dobračevi je bil razgovor o načrtovani gradnji vrtca in dograjevanju osnovne šole za potrebe devetletke. Zato sta ministru poročala tudi predstavnika osnovne šole in vrtca Slobodan Poljanšek in Milan Trojar. Kot kaže naj bi investicija znašala okoli 270 milijonov tolarjev (brez opreme). Po načrtu bi z gradnjo pridobili ustrezne prostore do leta 2002, ko naj bi v Žireh uvedli devetletko.

Dobračevski gasilci dobro skrbijo za izobraževanje članov

Gasilsko društvo Dobračeva je največje gasilsko društvo v žirovski občini. Šteje kar 279 članov. Po funkciji in opremljenosti spada v tretjo kategorijo. To pomeni, da so usposobljeni tudi za najzahtevnejša posredovanja v industrijskih objektih. Dobro skrbijo tudi za izobraževanje svojih članov. Usposablajo se doma, nekateri pa tudi na Igu pri Ljubljani. Poveljnik Praprotnik je naredil tudi izpit za višjega gasilskega častnika.

Ob jubilejni 110-letnici sosednjega gasilskega društva Žiri so lani izvedli skupno gasilsko vajo v centru Žirov pri Maticu, v kateri so sodelovala vsa štiri žirovska gasilska društva t. j. Žiri, Dobračeva, Račeva in Brekvice. V mesecu požarne varnosti pa so imeli dan odprtih vrat. Na svojem območju so pregledali vse hidrante in ugotovili, da jih je kar precej neuporabnih. Na raznih tekmovanjih je sodelovalo sedem ekip, ki so se uvrščale na najboljša mesta. Dostojno so proslavili god gasilskega zavetnika sv. Florjana. Kupili so nekaj mobilnih telefonov in izboljšali UKW zveze za obveščanje.

Ivan Reven

Minister je povedal, da nadaljujejo s široko zastavljenim načrtom investicij, po katerem skoraj ni občine, kjer ne bi kaj gradili. Projekti se pripravljajo, sedaj je na vrsti tudi preverjanje le-teh, potem pa bo narejen prioriteten red gradenj. S tem bo v Sloveniji vzpostavljena kar solidna šolska mreža.

Upajmo, da bo Žirovcem uspelo, da bi tako vrtec kot dograditev dodatnih prostorov uspeli dograditi po načrtih.

V nadaljevanju se je minister pogovarjal še z nekaterimi gorenjskimi svetniki in vodstvom liberalne demokracije.

Nejko Podobnik

Račevskim gasilcem je lani le uspelo priti do visokotlačne brizgalne

Račevski gasilci so v lanskem letu le uspeli priti do visokotlačne gasilske brizgalne. Pri svojem domu so lani namestili tri močne reflektorje, dodatno osvetljavo pa načrtujejo urediti še letos. Celo leto so skrbeli za urejenost v domu in okoli njega. Gasilke so v okviru rdečega križa poskrbele za kontrolo krvnega tlaka in sladkorja v krvi. Gasilke so se udeležile vsakoletnega srečanja Gorenjskih gasilk, ki je bilo v Trzinu. Pa tudi gasilske vaje v Škofji Loki niso šle brez njih. V svojem domu so pripravile miklavževanje za najmlajše. Dva pionirja sta se udeležila gasilskega tabora v Fučkovcih na Kolpi. Račevsko gasilsko društvo je uspelo letos dobiti od gasilske zveze Škofja Loka pozivnik. Računajo, da bi dobili še tri ali štiri. Velika pridobitev je tudi ta, da so članom omogočili nabavo nekaj mobilnih telefonov. Na poživijo društveno dejavnost, organizirajo tudi smučarska tekmovanja.

Ivan Reven

Spet razstava Konrada Peternelja

Na ministrstvu za znanost in tehnologijo v Ljubljani so januarja odprli bogato razstavo Konrada Peternelja. Predstavil je nov ciklus vrhunskih umetniških del, ki kažejo na nadaljnjo rast že uveljavljenega slikarja. Strokovno je dela predstavil in ocenil likovni kritik dr. Zoran Kržišnik.

Nejko Podobnik

Starejši dečki košarkarji – Gorenjski prvaki

Dne, 8. 1. 2000 je bilo gorenjsko prvenstvo za starejše dečke košarkarje. V dveh razburljivih tekmah smo premagali ekipo Osnovne šole Jakoba Aljaža. Rezultat je bil 86 proti 85 za Žirovce. Ekipo iz Radovljice smo premagali z izidom 90:54. Z osvojitvijo prvega mesta na Gorenjskem prvenstvu smo se žirovski košarkarji uvrstili v četrt finale državnega prvenstva. Tako smo se košarkarji iz Žirov prvič po štiriindvajsetih letih uvrstili v nadaljnje tekmovanje in dokazali, da se tudi trd led da prebiti. Za to je imel veliko zaslug domači trener Bogdan Erznožnik, ki je pripomogel k temu, da imamo dobro kondicijsko in tehnično raven. In ravno to je bil ključ do uspeha. Nasprotniki so v drugi tretjini pričeli izgubljati sapo in tu se je pokazala večja pripravljenost Žirovcov. In čeprav v naši ekipi nimamo zelo visokih igralcev, nam na tekmah

pomaga dobra tehnika, ki pa seveda še zdaleč ni na vrhuncu.

Če bi mene vprašali, po čemu so znane Žiri, bi dejal, po čipkah in košarki. Kako pa tudi ne, saj vsako leto dosežemo odlične rezultate v šolski košarkarski ligi in pionirskem festivalu, če ne fantje, pa dekleta. K uspehu so več kot polovico prispevali tudi igralci: kapetan Matjaž Kosmač, Matevž Govekar, Gregor Erznožnik, Luka Čadež, Andrej Luznar, Agran Biljali, Cene Šubic, Matija Uršič, Sašo Pečelin, Martin Kavčič, Sašo Trček, Blaž Dragovan, Nejc Grošelj, Miha Demšar in Luka Debeljak.

Treniramo štirikrat tedensko. V ponedeljek je poudarek na kondiciji in tehniki, v torek na taktiki, v četrtek imamo t.i. uigravanje, v soboto pa telesne priprave. In vse to so elementi za uspeh. Kljub veliki konkurenci in ekipam z visokimi igralci, smo zelo motivirani in smo skupaj s trenerjem pripravljeni na težke igre in uspehe.

Luka Debeljak
Osnovna šola Žiri
novinarski krožek

10. februarja so v knjigarni Konzorcij v Ljubljani predstavili Žirovski vodnik, ki je izšel v okviru Žirovskega občasnika. Vodnik je prvo samostojno knjižno delo publicista Miha Nagliča. Razgovor je vodila Milena Miklavčič. Ob začetku srečanja je spregovorila tudi vodja knjigarne in žirovska rojakinja Andreja Mlinar. Foto: Nejko Podobnik

Nadzorni odbor pregledal poslovanje občine – predsednik odstopil

15. 2. je bila prva izredna seja občinskega sveta občine Žiri. Sklicana je bila na zahtevo petih svetnikov. Ena točka dnevnega reda, vabilo s kratko obrazložitvijo, vendar je bilo že pred tem jasno, da se bodo obravnavale zadeve, kjer bo težko doseženo soglasje. Občinski nadzorni odbor je namreč pregledal poslovanje občine Žiri in ugotovil vrsto pomanjkljivosti ter predlagal določene ukrepe. Najprej je hotel razrešiti problem v zvezi s kamnolomom Sovra, ki že kar nekaj časa buri duhove Žirovcov, pa tudi nekaterih ostalih, ki so vpleteni v to dogajanje. Mnenja so se kresala, ena stran je opozarjala na dejstva in nepravilnosti, druga je navajala vzroke, zakaj tako in opozarjala na škodo, ki bi utegnili nastati, če bi spreminjali dogovore v zvezi s kamnolomom. Na koncu so zmagali tisti, ki so menili, da je to, da pri kamnolomu ostanejo v veljavi dosednji dogovori, zaenkrat najboljše rešitev. In posledica tega je bila, da je odstopil predsednik nadzornega odbora mag. Martin Kopač. Ker to le ni tako vsakdanja zadeva in ker bo okrog tega v Žireh gotovo še kaj slišati, smo mag. Martinu Kopaču zastavili nekaj vprašanj.

Delo življenje: Pa začniva kar od zadaj. Kot predsednik nadzornega odbora ste na seji občinskega sveta občine Žiri nepreklicno odstopili. Kaj vas je vodilo k temu?

Mag. Martin Kopač: Odstopil sem predvsem zato, ker so svetniki s svojimi odločitvami pokazali, da ne razumejo vloge nadzornega odbora. Nadzorni odbor izvolijo svetniki, kar pomeni, da naj bi izbrali ljudi, ki jim zaupajo in ki imajo dovolj znanja, izkušenj in ugleda, da lahko nadzirajo poslovanje. Če nadzorni svet ugotovi nepravilnosti, jih mora sporočiti tistim, ki so ga izvolili in če naj bi odbor užival zaupanje, bi se moralo njegove predloge tudi upoštevati. Če pa temu ni tako, delo in trud članov nadzornega odbora nima nikakršnega smisla in takemu odboru ne želim predsedovati.

Delo življenje: Kako pa je delo vašega nadzornega odbora?

Mag. Martin Kopač: Nadzorni odbor se je v času od imenovanja do danes sestel na petih sejah. Na drugi seji je sprejel letni program dela in dal pozitivno mnenje k zaključnemu računu za leto 1998. Na preostalih treh sejah je pričel z nadzorom izvajanja proračuna in posameznih dejavnosti občine, posebej pa se je posvetil problematiki kamnolomov Sovra in Plesk, za kar je bila podana posebna pobuda krajanov.

Delo življenje: Kakšne so bile ugotovitve?

Mag. Martin Kopač: Člani nadzornega odbora smo presenečeni nad nestrokovno obravnavo večine zadev, ki smo jih pregledali. Ker je odzivnost občinske uprave slaba, ugotovljena dejstva pa kažejo ali na nestrokovnost ali na malomarnost, (eno ali drugo bodo plačali občani) ravnanja z občinskimi sredstvi, je nadzorni odbor na peti seji dne,

4.2.2000, sprejel sklep, da mora predsednik odbora o ugotovitvah na prvi naslednji seji obvestiti občinski svet.

Delo življenje: Čemu se je odbor najbolj posvetil?

Mag. Martin Kopač: Uresničevanju proračuna občine v letu 1999, ureditvi Triglavске ceste in ceste na Selu, javni razsvetljavi, prevozu šolskih otrok in problematiki kamnolomov Sovra in Plesk.

Delo življenje: Kako je bilo s porabo proračunskih sredstev lani?

Mag. Martin Kopač: Veliko postavk v proračunu je znatno preseženo ali pa ni uresničeno, kar kaže na slabo načrtovanje ali nepoznavanje zadev. Podatki o realizaciji proračuna ne odražajo dejanskega finančnega stanja občine. Veliko je postavk, ki so bile izkazane v znatno manjšem znesku, kot je bilo stanje konec novembra (pregledovali smo podatke po stanju konec novembra) ali pa je bila v koloni »realizacija« še vedno ničla. Ob pregledu je bilo kar šestindvajset postavk, kjer ni bilo nikakršne realizacije, čeprav so bile še ob rebalansu konec avgusta ocenjene kot upravičene in potrebne. Po oceni nadzornega odbora bo skupaj s prekoračitvami na Triglavski in na Selu okroglo 20% proračuna (80 mio SIT) ostalo neizvršeno. Za nadzorni odbor je tudi nesprejemljivo, da mu na začetku februarja niso bili predloženi niti grobi podatki o celoletni realizaciji proračuna, kaj šele osnutek proračuna za tekoče leto.

Delo življenje: Kako so potekala dela na Triglavski?

Mag. Martin Kopač: Predvideni konec del je bil 30. 9., vendar še danes niso končana. Pogodba je enostransko napisana v korist izvajalca.

Prvotni popis del se je od 9 mio tolarjev dvignil na 18,3 mio, predvideni končni obračun pa naj bi bil 28,8 mio tolarjev. Gradbene knjige ni in zato ni mogoče pregledati vgrajenih količin. Občina je sofinancirala tudi asfaltacije dvorišč. Pismenega dokumenta, kjer bi bilo razvidno, zakaj je določena oseba bila upravičena do določene količine asfalta, ni. Prav tako ni aneksa k pogodbi, ki bi opravičil razliko med pogodbeno vrednostjo in končno vrednostjo.

Delo življenje: In izgradnja ceste na Selu?

Mag. Martin Kopač: Podobna zgodba: dokumentacija ne izraža dejanskega stanja. Od v proračunu predvidenih 3,5 mio tolarjev se je obveza občine povzpela na 15,6 mio tolarjev.

Delo življenje: Največja razlika med nadzornim odborom in svetniki pa je bila v zvezi z reševanjem problematike kamnolomov Sovra in Plesk?

Mag. Martin Kopač: Nadzorni odbor je podrobno pregledal vso dokumentacijo. Ugotovljena je bila cela vrsta nepravilnosti. Odbor je zato predlagal, da se obstoječe dogovore prekine in začne urejati zadeve pravilno in zakonito. Predlogi odbora niso proti dokončanju del v Osojnici, niti proti temu, da ne bi uredili zadev tako, da bi zagotovili material za ta dela.

Ogromno denarja se porabi zaradi nestrokovnega in malomarnega dela. Premalo pa se razmišlja o tem, kako bi stvari uredili in izpeljali na pravi in zakonit način. Naj se dela tako kot do sedaj – samo mene pri tem ne bo zraven.

Jožica Kacin

Mednarodni floorball turnir v Žireh

V soboto, 19. 02. 2000 se je v osnovni šoli v Žireh odvijal četrti dan alpske lige v malem floorballu (hokeji v dvorani). To je bil hkrati tudi prvi floorball turnir organiziran v Sloveniji.

Regijsko tekmovanje osnovnih šol v judu

V Ljubljani je bilo 22. januarja tekmovanje osnovnih šol v judu. Iz judo kluba Alpina je za osnovno šolo Žiri zelo uspešno nastopilo osem dečkov in ena deklica.

Gregor Mlinar je v kategoriji do 34 kilogramov dosegel prvo mesto, uspeh pa je s tretjim mestom dopolnil Dare Dolenc.

Udeležilo se ga je pet ekip iz Avstrije, Italije in Slovenije. Iz Avstrije sta sodelovali ekipi iz Gradca in Leobna, iz Italije je prišla ekipa Bolzana, Slovenijo pa sta zastopali ekipi Škofje Loke in domačih Žirovcov.

V prvi in hkrati najbolj zanimivi tekmi, ki je bila tudi prva uradna slovenska floorball tekma, sta se pomerili slovenski ekipi škofjeloških

Aljoša Subotič je v kategoriji do 38 kilogramov dosegel tretje mesto. Dejan Vončina pa je bil peti. V kategoriji do 50 kilogramov je bil Nace Šink drugi, do 55 kilogramov pa Agron Biljali tretji, Elvis Huremovič pa peti.

Tanja Bajt je bila v kategoriji deklic do 40 kilogramov prva.

Tekmovanja se je udeležil še Rok Lokar, ki pa je zaradi močne konkurence kljub dobri predstavi klonil v predtekmovanje.

Robert Pečelin

»pajkov« in domačih igralcev kluba InSport. V težki in napeti tekmi je bila boljša ekipa iz Škofje Loke, ki je tekmo dobila z izidom 5:3.

Ostali rezultati tekem so bili: Škofja Loka - IC Graz 9:5; IC Graz - InSport Žiri 3:10; Škofja Loka - IBC Leoben 9:2; IC Graz - Bozen 5:3; IBC Leoben - InSport Žiri 6:4; IBC Leoben - Bozen 9:6; InSport Žiri - Bozen 16:3. Žirovska ekipa trenutno zaseda skupno tretje mesto med desetimi ekipami iz štirih držav.

Da je floorball res zanimiv šport je pokazalo tudi veliko število gledalcev, ki so si turnir ogledali.

Peter Drmota

Koliko nas je ?

Ob prehodu v novo tisočletje je bilo v Žireh 4882 prebivalcev, od tega 2503 žensk in 2379 moških.

	Moški	Ženske	Skupaj
Rojeni	21	21	42
Umrli	17	15	32
Selitveni prirast			
Prijave	9	7	16
Odjave	7	7	14
Skupaj	2379	2503	4882

Anka Kavčič

Kolofon

»DELO ŽIVLJENJE« je glasilo Alpine, d.d., Žiri. Ureja ga uredniški odbor: Jana Erzenožnik, Slavko Kristan, Jana Peternel, Ivo Pivk, Rada Žakelj, Jožica Kacin – glavna in odgovorna urednica, Fotografije: J. Kacin. Naklada: 2.200 izvodov. Tisk: Gorenjski tisk, Kranj